A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (második tanács)

2011. május 17.*

A T-343/08. sz. ügyben,

az **Arkema France** (székhelye: Colombes [Franciaország], képviselik kezdetben: A. Winckler, S. Sorinas és H. Kanellopoulos, később: S. Sorinas, E. Jégou és M. Sabeva ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselik: X. Lewis, É. Gippini Fournier és R. Sauer, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

elsődlegesen az [EK 81. cikk] és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/38.695 „nátrium-klorát”-ügy) 2008. június 11-én hozott C (2008) 2626 végleges bizottsági határozatnak az Arkema France-t érintő részében történő megsemmisítésére, másodlagosan pedig a határozatban a felperessel szemben kiszabott bírságok összegének törlésére vagy csökkentésére irányuló kérelme tárgyában,

* Az eljárás nyelve: francia.

A TÖRVÉNYSZÉK (második tanács),

tagjai: I. Pelikánová elnök, K. Jürimäe (előadó) és S. Soldevila Fragoso bírák,

hivatalvezető: C. Kristensen tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. június 2-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

1 Az [EK 81. cikk] és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/38.695 – „nátrium-klorát”-ügy) 2008. június 11-én hozott C (2008) 2626 végleges bizottsági határozatban (a továbbiakban: megtámadott határozat) az Európai Közösségek Bizottsága egyéb vállalkozások között a felperes Arkema France-t (korábban Atochem SA, később Elf Atochem SA, majd Atofina SA és Arkema SA) és az Elf Aquitaine SA-t – amely 2006-ig az anyavállalata volt – szankcionálta a nátrium-klorát piacára vonatkozó számos megállapodásban és összehangolt magatartásban való részvételük miatt az Európai Gazdasági Térségben (EGT), a felperes és az Elf Aquitaine tekintetében az 1995. május 11. és 2000. február 9. közötti időszakban (a megtámadott határozat (12)–(15) preambulumbekezdése és 1. cikke).

2 A nátrium-klorát erős oxidálószer, amelyet a nátrium-klorid vizes oldatának elektrolízisével nyernek nyílás nélküli cellában. A nátrium-klorát előállítható kristályosított formában vagy oldatként. Főként klór-dioxid előállítására használják, a klór-dioxidot pedig a farost- és papíriparban alkalmazzák a papíripari rostanyag kifehérítésére. Egyéb alkalmazásai közé tartozik – jóval kisebb mértékben – az ivóvíztisztítás, a textilfehérítés, a gyomirtó szerek és az uránfinomítás (a megtámadott határozat (2) preambulumbekezdése).

3 A nátrium-klorát piacán az EGT-ben 1999-ben a legnagyobb versenytársak a következő vállalkozások voltak: az EKA Chemicals AB (a továbbiakban: EKA), amely 100%-ban az Akzo Nobel-csoport tulajdonában állt, és amely az említett piacon 49%-os részesedéssel rendelkezett; a Finnish Chemicals Oy, amely közvetve 100%-ban az Erikem Luxembourg SA (a továbbiakban: ELSA) tulajdonában állt, és amely az említett piacon 30%-os részesedéssel rendelkezett; a felperes, amely 97,55%-ban az Elf Aquitaine tulajdonában állt 1992 és 2000 között, és amely e piacon 9%-os részesedéssel rendelkezett; az Aragonesas Industrias y Energia SAU (a továbbiakban: Aragonesas), amely teljes egészében vagy nagyrészt közvetlenül vagy közvetve az Uralita SA tulajdonában állt, és amely a Solvay SA/NV-hez hasonlóan e piacon 5%-os részesedéssel rendelkezett, míg más gyártók együttesen 2%-os részesedéssel rendelkeztek az említett piacon (a megtámadott határozat (13), (14), (25)-(30), (42) és (46) preambulumbekezdése).

4 2003. március 28-án az EKA mentességi kérelmet nyújtott be a Bizottsághoz a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló, 2002. február 19-i bizottsági közlemény (HL C 45., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 155. o.; a továbbiakban: 2002. évi engedékenységi közlemény) alapján a nátrium-klorát piacára vonatkozó kartell (a továbbiakban: kartell) fennállásával kapcsolatban. Az EKA okirati bizonyítékokkal és egy szóbeli nyilatkozattal támasztotta alá az említett kérelmet (a megtámadott határozat (54) és (55) preambulumbekezdése).

5 2003. szeptember 30-án a Bizottság a 2002. évi engedékenységi közlemény 15. pontja értelmében az EKA-nak a bírságok alóli feltételes mentességet adó határozatot hozott (a megtámadott határozat (55) preambulumbekezdése).

6 2004. szeptember 10-én a Bizottság az [EK 81. cikkben] és [EK 82. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003 L 1., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. oldal) 18. cikkének (2) bekezdése értelmében információkérést intézett a Finnish Chemicalshoz, a felpereshez és az Aragonesashoz (a megtámadott határozat (56) preambulumbekezdése).

7 2004. október 18-án a felperes a Bizottság fenti 6. pontban említett információkérésére küldött válaszában a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján kérelmet terjesztett elő (a megtámadott határozat (57) preambulumbekezdése).

8 2004. október 29-én a Finnish Chemicals a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján kérelmet nyújtott be a Bizottsághoz, és szóban tájékoztatta a kartellel kapcsolatban. A Finnish Chemicals 2004. november 2-i levelében megerősítette az említett kérelmet, és egyidejűleg okirati bizonyítékokkal szolgált a szóban forgó jogsértésben való részvételére vonatkozóan (a megtámadott határozat (58) preambulumbekezdése).

9 2004. november 4. és 2008. április 11. között a Bizottság az 1/2003 rendelet 18. cikkének (2) bekezdése értelmében információkérést intézett többek között a felpereshez, az Elf Aquitaine-hez, az Aragonesashoz, az EKA-hoz és a Finnish Chemicalshoz. A két utóbbival találkozott is (a megtámadott határozat (59)–(65) preambulumbekezdése).

10 2007. július 11-i levelében a Bizottság tájékoztatta a felperest azon szándékáról, hogy elutasítja a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján benyújtott kérelmét (a megtámadott határozat (563) preambulumbekezdése).

11 Ugyanezen a napon küldött levelében a Bizottság arról a szándékáról is tájékoztatta a Finnish Chemicalst, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény értelmében a vele szemben kiszabott bírság összegét 30–50%-kal kívánja csökkenteni (a megtámadott határozat (583) preambulumbekezdése).

12 2007. július 27-én a Bizottság kifogásközlést fogadott el, amelynek a felperesen kívül címzettje volt az EKA, az Akzo Nobel NV, a Finnish Chemicals, az ELSA, az Elf Aquitaine, az Aragonesas és az Uralita. A címzettek az előírt határidőn belül válaszoltak a kifogásközlésre (a megtámadott határozat (66) és (67) preambulumbekezdése).

13 2007. november 20-án a felperes és az Elf Aquitaine többek között gyakorolta a szóbeli meghallgatáshoz való jogát, a meghallgatási tisztviselő előtti meghallgatás során (a megtámadott határozat). (68) preambulumbekezdése).

14 2008. június 11-én a Bizottság meghozta a megtámadott határozatot, amelyről harmadnap értesítette a felperest.

15 A megtámadott határozatban a Bizottság lényegében azt állapítja meg, hogy a felperes, az EKA, a Finnish Chemicals és az Aragonesas a nátrium-klorát piac stabilizálására vonatkozó stratégiát folytattak, amelynek végső célja e termék értékesített mennyiségének egymás közötti felosztása, a fogyasztókkal szembeni árpolitikájuk összehangolása, és ezáltal maximális nyereségráta elérése volt. A kartell működésének alapja a versenytársak közötti rendszeres, két-, vagy többoldalú találkozók és telefonbeszélgetések formájában történő kapcsolattartás volt, nem követtek azonban

előre meghatározott tervet. A Bizottság szerint ezekre az összejátszó magatartásokra 1994. szeptember 21-től kezdve került sor az EKA és a Finnish Chemicals esetében, 1995. május 17-től a felperes esetében, 1996. december 16-tól az Aragonesas esetében, és 1997. február 13-tól az ELSA esetében. Az említett magatartások 2000. február 9-ig tartottak, legalábbis ami a felperest, az EKA-t, a Finnish Chemicalst és az Aragonesast illeti (a megtámadott határozat (69)–(71) preambulumbekezdése).

16 Ami közelebbről a felperes jogsértő magatartását illeti, a Bizottság megállapítja, hogy a megtámadott határozatban ismertetett tények azt mutatják, hogy közvetlenül vett részt a szóban forgó versenyellenes magatartásokban. A Bizottság azt is megállapítja, hogy a jogsértés teljes időtartama alatt a felperes több mint 97%-ban az Elf Aquitaine tulajdonában állt. Ebből az okból a Bizottság úgy véli, hogy ésszerűen az gondolható, hogy a felperesnek meg kellett felelnie az anyavállalata által meghatározott politikának, és hogy ezért nem járhatott el önállóan. A Bizottság ennélfogva arra a következtetésre jutott, hogy feltételezhető, hogy az Elf Aquitaine meghatározó befolyást gyakorolt a felperesre, amit megerősítenek az általa felsorolt további bizonyítékok (a megtámadott határozat (384) és (386) preambulumbekezdése).

17 Ami nevezetesen a felperessel és az Elf Aquitaine-nel szemben kiszabott bírság összegének kiszámítását illeti, a Bizottság az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatásra (JO 2006 C 210. 2. o.; a továbbiakban: iránymutatás) hivatkozott (a megtámadott határozat (498) preambulumbekezdése).

18 Mindenekelőtt a Bizottság megállapítja, hogy a felperessel szemben kiszabott bírság alapösszegének meghatározása érdekében a kartellel érintett termékek eladási értéke 19%-ának megfelelő összeget kell figyelembe venni. Egyrészt, mivel a felperes legalább négy év nyolc hónapig vett részt a jogsértésben, a Bizottság úgy véli, hogy ezt az összeget meg kell szorozni öttel, a jogsértés időtartamának figyelembe vétele érdekében. Másrészt annak érdekében, hogy az érintett vállalkozásokat, és nevezetesen a felperest elrettentsék attól, hogy az árrögzítésről horizontális megállapodásokat kössenek, a Bizottság szükségesnek tartja az említett eladások értéke 19%-ának megfelelő

kiegészítő bírság kiszabását. Ezért ebből arra következtetett, hogy a felperesre és az Elf Aquitaine-re egyetemlegesen 22 700 000 euró összegű bírságot kell kiszabni (a megtámadott határozat (510) és (521)–(523) preambulumbekezdése).

19 Ezenkívül, ami a bírság alapösszegének korrigálását illeti, a Bizottság súlyosító körülményként említi, hogy a megtámadott határozat meghozatala időpontjáig már három határozatban szankcionálta a felperest, amelyekben utóbbit összejátszó tevékenységekért tartotta felelősnek. A Bizottság szerint ezek a határozatok az [EK 81. cikk] alkalmazására vonatkozó, 1984. november 23-i 85/74/EGK határozat (IV/30.907 – peroxigén) (HL 1985. L 35, 1. o.; a továbbiakban: „peroxigén"-határozat), az [EK 81. cikk] alkalmazására vonatkozó, 1986. április 23-i 86/398/EGK határozat (IV/31.149 – polipropilén) (HL L230., 1. o.; a továbbiakban: „polipropilén"-határozat) és az [EK 81. cikk] alkalmazására vonatkozó, 1994. július 27-i 94/599/EK határozat (IV/31.865 – PVC) (HL L 239., 14. o.; a továbbiakban: „PVC"-határozat). Egyrészt a Bizottság lényegében úgy véli, hogy a felperes visszaeső magatartása igazolja a vele szemben kiszabott bírság alapösszegének 90%-os emelését. Másrészt nem említ semmilyen enyhítő körülményt a felperes vagy az Elf Aquitaine javára, amely igazolná a bírság csökkentését. Közelebbről a Bizottság úgy véli, hogy a szóban forgó valamennyi tényre tekintettel „semmilyen rendkívüli körülmény" nem igazolhatja a bírság csökkentésének megítélését a felperes számára a 2002. évi engedékenységi közlemény hatályán kívül (a megtámadott határozat (525), (526), (538) és (544) preambulumbekezdése).

20 Végül a Bizottság lényegében arra utal, hogy az arról való meggyőződés érdekében, hogy a bírságok kellően visszatartó hatást fejtenek-e ki, és figyelemmel arra a tényre, hogy az Elf Aquitaine-nek a jogsértés tárgyát képező termékek értékesítésén túli, különösen nagy mértékű üzleti forgalma van, és végül hogy ez a forgalom abszolút mértékben messze meghaladja a többi érintett vállalkozás üzleti forgalmát, az Elf

Aquitaine esetében 70%-kal meg kell emelni a bírság alapösszegét (a megtámadott határozat (545), (548) és (559) preambulumbekezdése).

21 A Bizottság továbbá megállapítja, hogy a felperessel és az Elf Aquitaine-nel szemben kiszabandó bírságok a 2007-ben elért teljes üzleti forgalmuk 10%-ánál alacsonyabb, és hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény alkalmazását megelőzően kiszabható bírságok egyfelől a felperes tekintetében elérték a 43 130 000 eurót, másfelől az Elf Aquitaine tekintetében a 38 590 000 eurót (a megtámadott határozat (551) és (552) preambulumbekezdése).

22 Végül a Bizottság úgy véli, hogy a felperes nem részesülhet a 2002. évi engedékenységi közlemény szerinti bírságcsökkentésben, mivel az általa szolgáltatott információk egyáltalán nem képviseltek jelentős hozzáadott értéket az említett közlemény 21. pontja értelmében. A Bizottság úgy véli, hogy a Finnish Chemicals ugyanezen közlemény 21. pontja értelmében jelentős hozzáadott értékkel bíró bizonyítékokkal szolgált. Következésképpen az ő esetében 50%-kal csökkenti azon összeget, amelyet egyébként kiszabott volna vele szemben (a megtámadott határozat (580), (588) és (591) preambulumbekezdése).

23 A megtámadott határozat rendelkező részének 1. és 2. cikke a következőképpen szól:

„1. cikk

Az alábbi vállalkozások megsértették az EK 81. cikket és az EGT-megállapodás 53. cikkét azáltal, hogy a jelzett időszakban számos megállapodásban és összehangolt magatartásban részt vettek azzal a céllal, hogy felosszák az értékesítési mennyiségeket, rögzítsék az árakat, kicseréljék az árakkal és az értékesítési mennyiségekkel kap-

csolatos, érzékeny üzleti információkat, és ellenőrizzék a versenyellenes megállapodások végrehajtását a nátrium-klorát EGT-n belüli piacán:

a) [EKA], 1994. szeptember 21. és 2000. február 9. között;

b) Akzo Nobel […], 1994. szeptember 21. és 2000. február 9. között;

c) Finnish Chemicals […], 1994. szeptember 21. és 2000. február 9. között;

d) [ELSA], 1997. február 13. és 2000. február 9. között;

e) [a felperes], 1995. május 17. és 2000. február 9. között;

f) Elf Aquitaine […], 1995. május 17. és 2000. február 9. között;

g) Aragonesas […], 1996. december 16. és 2000. február 9. között;

h) Uralita […], 1996. december 16. és 2000. február 9. között.

2. cikk

Az 1. cikkben említett jogsértésekre a Bizottság az alábbi bírságokat szabja ki:

a) az EKA […] és az Akzo Nobel […], egyetemlegesen: 0 euró;

b) a Finnish Chemicals […]: 10 150 000 euró, amelyből egyetemlegesen az [ELSA]-val (felszámolás alatt) : 50 900 euró;

c) [a felperes] és az Elf Aquitaine […], egyetemlegesen: 22 700 000 euró;

d) [a felperes] : 20 430 000 euró;

e) az Elf Aquitaine […] : 15 890 000 euró;

f) az Aragonesas […] és az Uralita […], egyetemlegesen: 9 900 000 euró.

[…]”

24 A megtámadott határozat rendelkező részének 3. cikkében a Bizottság kötelezi a határozat 1. cikkében említett vállalkozásokat, hogy egyrészt, amennyiben ezt még nem tették meg, azonnal szüntessék be a jogsértést, másrészt tartózkodjanak a határozat 1. cikkében leírt bármilyen cselekedettől vagy magatartástól, továbbá az olyan cselekedetektől és magatartástól, amelyeknek azonos vagy hasonló célja vagy hatása van.

25 A megtámadott határozat rendelkező részének 4. cikke felsorolja a megtámadott határozat címzettjeit, amelyek a határozat 1. cikkében említett vállalkozások.

Az eljárás és a felek kérelmei

26 A Törvényszék Hivatalához 2008. augusztus 19-én benyújtott keresetlevelével a felperes előterjesztette a jelen keresetet.

27 Az előadó bíró jelentése alapján a Törvényszék (második tanács) a szóbeli szakasz megnyitásáról határozott. A Törvényszék néhány kérdést tett fel a Bizottságnak, és bizonyos dokumentumok benyújtására kérte. A Bizottság az előírt határidőn belül eleget tett e kéréseknek, azonban az EKA szóbeli mentességi kérelmének átiratát nem nyújtotta be.

28 A Törvényszék a 2010. június 2-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előterjesztéseit és az általa feltett szóbeli kérdésekre adott válaszaikat.

29 A T-343/08. sz., Arkema France kontra Bizottság ügyben 2010. június 11-én hozott végzésében (az EBHT-ban nem tették közzé) a Törvényszék egyrészt kötelezte a Bizottságot, hogy nyújtsa be az EKA szóbeli mentességi kérelmének átiratát, másrészt pedig engedélyezte, hogy e felperes ügyvédei betekinthessenek ebbe a dokumentumba a Törvényszék Hivatalában. A Bizottság az előírt határidőn belül benyújtotta e dokumentumot, amelybe a felperes ügyvédei betekintettek a Törvényszék Hivatalában. Ellenben a felperes nem válaszolt az előírt határidőn belül a Törvényszék arra vonatkozó írásbeli kérdésére, hogy e dokumentum megegyezett-e azzal, amelybe megengedték, hogy betekintsen a Bizottság előtti közigazgatási eljárás során.

30 A Törvényszék a tárgyalás szóbeli szakaszát 2010. július 27-én berekesztette.

31 A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

– elsődlegesen semmisítse meg az EK 230. cikk alapján a megtámadott határozatot, amennyiben az őt érinti;

– másodlagosan az EK 229. cikk alapján törölje vagy csökkentse a megtámadott határozatban vele szemben kiszabott bírságok összegét;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

32 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– utasítsa el a keresetet;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

A – *A megtámadott határozat megsemmisítésére irányuló elsődleges kérelmekről*

33 A megtámadott határozat őt érintő részében történő megsemmisítése iránti kérelme alátámasztására a felperes négy jogalapot hoz fel. Az első jogalap a felperes jogsértő magatartásának az Elf Aquitaine-nek való betudhatóságával összefüggő jogi és ténybeli hibákon alapszik. A második jogalap a felperessel szemben kiszabott bírság alapösszegének a visszaesés miatti emelésével összefüggő jogi hibákon alapszik. A harmadik jogalap azon a tényen alapszik, hogy a Bizottság tévesen állapította meg, hogy a felperes nem részesülhetett a bírság csökkentésében a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján. A negyedik jogalap a Bizottság által azáltal elkövetett jogi és ténybeli hibákon alapszik, hogy nem csökkentette vele szemben a bírságot a 2002. évi engedékenységi közlemény hatályán kívül.

1. *Az elfogadhatóságról*

34 A Bizottság két elfogadhatatlansági kifogásra hivatkozik, amelyek egyrészt a felperes kereseti kérelmének első pontján, másrészt első jogalapján alapulnak.

a) A felperes kereseti kérelmének első pontjára alapított, első elfogadhatatlansági kifogásról

35 A Bizottság úgy érvel, hogy a felperes első kereseti kérelme elfogadhatatlan. A Bizottság szerint a felhozott, a fenti 33. pontban említett jogalapok egyike sem vonhatja maga után a megtámadott határozat teljes egészében való megsemmisítését.

36 Bár igaz, hogy a felperes írásbeli beadványaiban nem hoz fel egyetlen olyan érvet sem, amely a Bizottság által hivatkozott első elfogadhatatlansági kifogás ellenzésére irányul, meg kell jegyezni, hogy a Törvényszék kérdéseire válaszul a tárgyaláson pontosította, hogy első kereseti kérelmével a megtámadott határozat 2. cikke c) és d) pontjának megsemmisítését kérte, amelyről a tárgyalásra készült jegyzőkönyvből szerzett tudomást.

37 A Törvényszék megállapítja, hogy a fenti 33. pontban említett második, harmadik és negyedik jogalapjaival a felperes lényegében azon bírságok összegét vitatja, amelyeket a Bizottság a megtámadott határozat 2. cikkének c) és d) pontjában szabott ki vele szemben. E jogalapok tehát a Törvényszék eljárási szabályzata 44. cikkének (1) bekezdése értelmében az említett cikk részleges megsemmisítése iránti kérelmének alátámasztására szolgálnak.

38 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a felperes első kereseti kérelme, amennyiben kizárólag a megtámadott határozat 2. cikke c) és d) pontjának megsemmisítésére vonatkozik, elfogadható. Következésképpen a Bizottság által hivatkozott első elfogadhatatlansági kifogást mint megalapozatlant el kell utasítani.

b) A felperes által felhozott első jogalap elfogadhatatlanságára alapított, második elfogadhatatlansági kifogásról

39 A Bizottság úgy érvel, hogy a felperes által felhozott első jogalap, amely szerint a Bizottság tévesen tudta be a felperes által elkövetett jogsértésért való felelősséget az Elf Aquitaine-nek, elfogadhatatlan, mivel ezen betudás a felperesnek nem okoz sérelmet. Közelebbről azt állítja, hogy az említett betudás nem érinti azon bírságok összegét, amelyeket a Bizottság a felperessel szemben kiszabott. A Törvényszék kérdéseire a tárgyaláson válaszolva a Bizottság megjegyezte egyrészt, hogy az említett betudás Törvényszék általi esetleges megsemmisítése semmilyen előnnyel nem járna a felperes számára, mivel utóbbi a megtámadott határozat 2. cikkének c) pontjában előírt bírság egyedüli adósa. Másrészt nem megalapozott a felperes azon érve, amely szerint a vele szemben kiszabott bírságot a Bizottság a visszaesés címén amiatt emelte meg a megtámadott határozatban, hogy az Elf Aquitaine átvette a tevékenységét a polipropilén-piacon a „polipropilén"-határozat elfogadását követően.

40 A felperes írásbeli beadványaiban nem hoz fel egyetlen érvet sem a Bizottság által hivatkozott második elfogadhatatlansági kifogás cáfolása végett. A Törvényszék kérdéseire válaszul a tárgyaláson kijelentette, hogy vélekedése szerint a jogsértő magatartásának az Elf Aquitaine-nek való betudása befolyásolta azon bírság összegét, amelyet visszaesés címén a Bizottság vele szemben a megtámadott határozatban kiszabott, mivel a „polipropilén"-határozat elfogadását követően az Elf Aquitaine átvette az általa a polipropilén-piacon folytatott tevékenységet.

41 A jelen esetben emlékeztetni kell, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely természetes vagy jogi személy által megsemmisítés iránt indított kereset csupán abban az esetben elfogadható, amennyiben a felperesnek érdeke fűződik a megtámadott jogi aktus megsemmisítéséhez. Ezen érdekhez szükséges, hogy a megtámadott jogi aktus megsemmisítése a benyújtója tekintetében előnyösebb helyzetet eredményezzen (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-174/99. P. sz., Parlement kontra Richard ügyben 2000. július 13-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-6189. o.] 33. pontját, és a C-97/08. P. sz., Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 10-én hozott ítéletének [EBHT 2009., I-8237. o.] 33. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési

gyakorlatot; lásd a Törvényszék T-310/00. sz., MCI kontra Bizottság ügyben 2004. szeptember 28-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-3253. o.] 44. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

42 A Törvényszéknek ezért meg kell vizsgálnia, hogy a felperes által felhozott első jogalap eredményezhet-e számára előnyösebb helyzetet a fenti 41. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében.

43 Ami először is a megtámadott határozat 2. cikkének c) pontjában megállapított bírság törlése vagy csökkentése iránti kérelmet illeti, először is emlékeztetni kell arra, hogy e bírság eléri a 22 700 000 eurót, és hogy egyetemlegesen kötelezte a felperest és az Elf Aquitaine-t. Továbbá – amint kitűnik a megtámadott határozat (510) és (521)–(523) preambulumbekezdéséből, amelynek a tartalmát a fenti 18. pont foglalja össze – e bírság összegét az iránymutatás rendelkezéseinek megfelelően a felperes eladásai értékének 19%-ában állapították meg, amelyet megszoroztak öttel a szóban forgó jogsértésben való részvételének időtartama miatt, és amelyhez a felperes eladásai értékének 19%-ának megfelelő kiegészítő összeget adtak elrettentő hatás címén. Ennélfogva, amint a Bizottság megjegyzi az írásbeli beadványaiban – végeredményben anélkül, hogy a felperes vitatná –, e bírságot a rá jellemző számszerű adatok szerint határozták meg, anélkül hogy a Bizottság az összeg megállapítása céljából figyelembe vette volna az Elf Aquitaine számadatait.

44 Következésképpen, még ha a Törvényszék arra a megállapításra jutott volna is, hogy a Bizottság tévesen tudta be a szóban forgó vállalkozás jogsértő magatartása miatti felelősséget az Elf Aquitaine-nek, egyrészt az ilyen megállapítás nem jár következményekkel sem a felperessel szemben a megtámadott határozat 2. cikkének c) pontjában a kartellben való részvétele miatt kiszabott bírság kiszabására vonatkozó elvre, sem az említett bírság összegének kiszámítására. Másrészt, amint azt a Bizottság jogosan jegyezte meg a Törvényszék kérdéseire a tárgyaláson adott válaszában, az ilyen megállapítás, amennyiben az Elf Aquitaine-nel szemben a megtámadott határozatban

kiszabott bírságok törlésére indítja a Törvényszéket, azzal a következménnyel jár, hogy a felperes a megtámadott határozat 2. cikkének c) pontjában megállapított bírság egyedüli adósa.

45 Másodszor a megtámadott határozat 2. cikkének d) pontjában megállapított bírságot illetően először is meg kell említeni, hogy amint kitűnik a megtámadott határozat (525) és (526) preambulumbekezdéséből, amelynek a tartalmát a fenti 19. pont foglalja össze, a Bizottság úgy gondolta, hogy az iránymutatás 28. pontjának értelmében a felperessel és az Elf Aquitaine-nel szemben egyetemlegesen kiszabott bírság 22 700 000 eurós alapösszegét visszaesés címén 90%-kal meg kell emelni. Továbbá a Bizottság a felperesnek címzett „peroxigén"-határozat, „polipropilén"-határozat és „PVC"-határozat alapján szabta ki vele szemben a megtámadott határozat 2. cikkének d) pontjában megállapított 20 430 000 euró összegű bírságot.

46 Következésképpen, még ha a Törvényszék arra a megállapításra jutna is, hogy a Bizottság tévesen tudta be a szóban forgó vállalkozás jogsértő magatartása miatti felelősséget az Elf Aquitaine-nek, egyrészt az ilyen megállapítás nem lenne hatással a visszaeső magatartása miatti 20 430 000 bírságra való kötelezése elvére, másrészt pedig az említett bírság kiszámítására. Ezen összeg ugyanis a megtámadott határozat 2. cikkének c) pontjában megállapított, 22 700 000 eurós bírság összege 90%-ának felel meg, amely összeget – a fenti 43. pontban szereplő megállapítás szerint – kizárólag a felperesre jellemző számadatok alapján számították ki.

47 E tekintetben el kell utasítani azon érvet, mint hatástalant, amelyet a felperes a Törvényszék kérdéseire válaszolva hozott fel a tárgyaláson (lásd a fenti 40. pontot). Amennyiben ugyanis – amint kitűnik a „polipropilén"-határozat 1. cikkéből – a felperes címzettje volt azon határozatnak, amelyre a Bizottság többek között támaszkodott a visszaeső magatartásának a megtámadott határozatban való megállapítása végett, a Törvényszék azon esetleges megállapítása, amely szerint a Bizottság tévedésből szankcionálta az Elf Aquitaine-t a megtámadott határozatban, nincs hatással magára

a megtámadott határozat 2. cikkének d) pontjában megállapított bírság felperessel szemben való kiszabására vonatkozó elvre vagy a bírság összegének kiszámítására.

48 Az előző megfontolások összességének fényében meg kell állapítani, hogy a felperes által felhozott első jogalap nem eredményezhet számára előnyösebb helyzetet a fenti 41. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében.

49 Ennélfogva el kell fogadni a Bizottság által hivatkozott második elfogadhatatlansági kifogást, és el kell utasítani – mint elfogadhatatlant – a felperes által felhozott első jogalapot.

2. *Az ügy érdeméről*

a) A bírság alapösszegének a felperessel szemben visszaesés címén való megemelésével összefüggő téves jogalkalmazásra alapított második jogalapról

50 A felperes lényegében úgy érvel, hogy a Bizottság tévesen emelte meg visszaesés címén 90%-kal a vele szemben kiszabott bírság alapösszegét. E jogalap három részre tagolódik.

A védelemhez való jog és az arányosság elve megsértésére alapított első részről, tekintettel a „peroxigén”-határozatnak a megtámadott határozatban a visszaesés címén való figyelembevételére

– A felek érvei

51 Először is a felperes azt állítja, hogy a Bizottság megsértette a védelemhez való jogát, amennyiben visszaesés címén figyelembe vette a „peroxigén”-határozatot, annak ellenére, hogy a kifogásközlésben azt nem említette. A felperes – bár nem vitatja, hogy a Törvényszék T-38/02. sz., Groupe Danone kontra Bizottság ügyben 2005. október 25-én hozott ítéletének (EBHT 2005., II-4407. o., a továbbiakban: a Törvényszék Danone-ítélete) 56. és 57. pontja értelmében a Bizottságnak lehetősége van a végleges határozatban figyelembe venni a visszaesést, mint súlyosító körülményt, anélkül hogy a kifogásközlésben ezt bejelentené – úgy véli, hogy amennyiben a Bizottság amellett döntött, hogy az említett kifogásközlésben pontosítja a felperest szankcionáló azon határozatokat, amelyekre visszaesés címén hivatkozni kíván, a megtámadott határozatban nem támaszkodhatott a „peroxigén”-határozatra. A Bizottság ugyanis – mivel a kifogásközlés 361. lábjegyzetében csak a „polipropilén”-határozatra és a „PVC”-határozatra hivatkozott – félrevezette a felperest azon súlyosító körülmény súlyát illetően, amelyet végül a megtámadott határozatban megállapított, ezáltal megakadályozta abban, hogy az említett kifogásközlés idején előadja észrevételeit azon tizenegy éves határidőre vonatkozóan, amely a „peroxigén”-határozat meghozatala és a megtámadott határozatban szankcionált jogsértés kezdete között eltelt.

52 Másodszor a Bizottság megsértette az arányosság elvét, azáltal hogy a megtámadott határozatban visszaesés címén figyelembe vette a „peroxigén”-határozatot. A felperes szerint a „peroxigén”-határozat meghozatala és a megtámadott határozatban szankcionált jogsértés kezdete között nyilvánvalóan túl hosszú idő telt el. A Bizottság határozathozatali gyakorlatából és a Bíróság C-3/06. P. sz., Groupe Danone kontra Bizottság

ügyben 2007. február 8-án hozott ítéletének (EBHT 2007., I-1331. o., a továbbiakban: a Bíróság Danone-ítélete) 39. pontjából kitűnik, hogy az első jogsértés megállapítása és a második jogsértés elkövetése között eltelt, tíz évet meghaladó idő nem engedi meg azon vélekedést, hogy a vállalkozás hajlamos a versenyszabályok megsértésére. A „peroxigén"-határozat figyelembevétele a megtámadott határozatban annál inkább is aránytalan, mivel az több mint 30 évre visszamenő tényekre vonatkozik. Másfelől a felperes megjegyzi, hogy hét év telt el a „PVC"-határozatban szankcionált jogsértés és e határozat meghozatala között.

53 A Bizottság vitatja a felperes érveit.

– A Törvényszék álláspontja

54 Először is – ami a felperes azon kifogását illeti, amely szerint a védelemhez való joga sérült amiatt, hogy a Bizottság nem említette meg a „peroxigén"-határozatot a kifogásközlésben – mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, amennyiben a Bizottság kifejezetten jelzi a kifogásközlésében, hogy meg fogja vizsgálni, hogy ki kell-e szabni bírságot az érintett vállalkozásokra, és megfogalmazza azokat a fő ténybeli és jogi elemeket, amelyek bírságot vonhatnak maguk után, mint például a feltételezett jogsértés súlya és időtartama, továbbá az a tény, hogy ez utóbbit szándékosan vagy gondatlanságból követték-e el, teljesíti a vállalkozások meghallgatáshoz való joga tiszteletben tartásának kötelezettségét. A Bizottság így megadja a vállalkozásoknak a szükséges adatokat ahhoz, hogy ne csak a jogsértés megállapításával szemben, hanem a bírságkiszabás tényével szemben is megvédhessék magukat (a Bíróság 100/80-103/80. sz., Musique diffusion française és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. június 7-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 1825. o.] 21. pontja és a Törvényszék fenti 51. pontban hivatkozott Danone-ítéletének 50. pontja).

55 Továbbá, ami a bírság összegének meghatározását illeti, az érintett vállalkozások védelemhez való jogát a Bizottság előtt a jogsértés időtartamára, súlyára és versenyellenes jellegének előreláthatóságára vonatkozó észrevételeik előadásának lehetősége garantálja. Ezenkívül a vállalkozások egy további kiegészítő garanciával rendelkeznek a bírság összegének meghatározása tekintetében annyiban, amennyiben a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörrel bír, és az 1/2003 rendelet 31. cikke értelmében különösen törölheti vagy csökkentheti a bírságot (ebben az értelemben lásd a Törvényszék fenti 51. pontban hivatkozott Danone-ítéletének 51. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

56 Végül, ami konkrétan a visszaesést mint súlyosító körülményt illeti, hangsúlyozni kell, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint egyrészt önmagában az a tény, hogy a Bizottság a korábbi határozathozatali gyakorlatában megállapította, hogy bizonyos elemek nem képeznek súlyosító körülményt a bírság összegének meghatározásánál, nem jelenti azt, hogy azt a későbbi határozataiban ugyanígy kell értékelnie. Másrészt valamely vállalkozásnak egy másik ügyben adott lehetőség arra, hogy kifejtse a véleményét arra vonatkozóan, hogy vele szemben visszaesést kívánnak megállapítani, egyáltalán nem jelenti azt, hogy a Bizottság köteles valamennyi esetben így eljárni, sem azt, hogy ilyen lehetőség hiányában a felperes a meghallgatáshoz való jogát nem tudja teljes mértékben gyakorolni (lásd a Törvényszék fenti 51. pontban hivatkozott Danone-ítéletének 57. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

57 A jelen esetben meg kell állapítani, hogy – amint a Bizottság megjegyzi az írásbeli beadványaiban – a kifogásközlésben jelezte, hogy bírságot szándékozik kiszabni az érintett vállalkozásokkal szemben (lásd az említett kifogásközlés 345. pontját), és hogy az iránymutatásra hivatkozva figyelembe fogja venni a jogsértés súlyát és időtartamát (lásd az említett kifogásközlés 346. pontját). Ezenkívül a Bizottság utalt arra, hogy figyelembe fogja venni az esetleges enyhítő körülményeket – mint amelyekről az iránymutatás 29. pontja szól –, valamint az esetleges súlyosító körülményeket – mint amelyekről az iránymutatás 28. pontja szól –, amelyek kifejezetten hivatkoznak a visszaesésre (lásd az említett kifogásközlés 350. pontját). Végül a Bizottság megemlítette, hogy egyes érintett vállalkozások „már képezték hasonló jogsértésre vonatkozó

határozatok tárgyát" (lásd az említett kifogásközlés 351. pontját), amit a felperes tekintetében pontosít, megemlítve a „polipropilén"-határozatot, valamint a „PVC"-határozatot (lásd az említett kifogásközlés 361. lábjegyzetét).

58 Ennélfogva a Bizottság által a kifogásközlésben előadott és a fenti 57. pontban megismételt körülmények alapján a Bizottság a felperes védelemhez való jogának megsértése nélkül és a fenti 54–56. pontban kifejtett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően állapította meg a megtámadott határozatban a visszaesést mint súlyosító körülményt.

59 E tekintetben el kell utasítani – mint megalapozatlant – a felperes azon érvét, amely szerint a védelemhez való jogát megsértették, amennyiben a Bizottság egyrészt félrevezette a felperest azon súlyosító körülmény súlyát illetően, amelyet a megtámadott határozatban megállapított, másrészt pedig megakadályozta abban, hogy az említett kifogásközlés idején előadja észrevételeit azon tizenegy éves határidőre vonatkozóan, amely a „peroxigén"-határozat meghozatala és a megtámadott határozatban szankcionált jogsértés kezdete között eltelt.

60 Egyrészt ugyanis, amennyiben a Bizottság kifejezetten megemlítette a kifogásközlésben arra irányuló szándékát, hogy figyelembe veszi a visszaesést mint súlyosító körülményt, többek között a felperes tekintetében, és ott egyáltalán nem utalt arra, hogy ezzel kapcsolatban csak a „polipropilén"-határozatra és a „PVC"-határozatra fog támaszkodni, amelyekre az említett kifogásközlés 361. lábjegyzetében utalt, a felperes nem zárhatta ki, hogy a Bizottság e súlyosító körülményt bármely korábbi, a visszaesésnek az ő esetében való bizonyítására alkalmas határozat – mint például a „peroxigén"-határozat – alapján megállapítja majd.

61 Másrészt és mindenesetre, mivel a Bizottság a fenti 56. pontban előadott ítélkezési gyakorlat értelmében nem volt köteles megjelölni a kifogásközlésben a felperest előzőleg kartellekben való részvétele miatt szankcionáló határozatokat, amelyekre

támaszkodni kívánt a visszaesésnek a megtámadott határozatban való megállapítása végett, önmagában az, hogy a „peroxigén”-határozat említése nem szerepel a kifogásközlésben, nem akadályozza meg a teljes meghallgatáshoz való joga gyakorlásában, és nem is vezetheti félre a Bizottság által a megtámadott határozatban megállapított súlyosító körülmény súlyát illetően.

62 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a felperes állításával ellentétben nem sértették meg a védelemhez való jogát.

63 Másrészt a felperes azon kifogását illetően, amely szerint a Bizottság megsértette az arányosság elvét azáltal, hogy visszaesés címén figyelembe vette a „peroxigén”-határozatot, mindenekelőtt hangsúlyozni kell, hogy az arányosság elve azt követeli meg, hogy az intézmények jogi aktusai ne haladják meg a kitűzött cél elérésére alkalmas és az ahhoz szükséges mértéket. A bírságok kiszámításakor a jogsértés súlyát számos tényező függvényében kell értékelni, és e tényezők közül egyiknek sem szabad a többi mérlegelési tényezőhöz képest aránytalan fontosságot tulajdonítani. Az arányosság elve ebben az összefüggésben azzal jár, hogy a Bizottságnak a jogsértés súlyának értékelése során figyelembe vett tényezőkkel arányosan kell meghatároznia a bírság összegét, és hogy e tényezőket egységes és objektíven igazolható módon kell alkalmaznia (lásd a Törvényszék T-43/02. sz., Jungbunzlauer kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 27-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-3435. o.] 226–228. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a T-456/05. és T-457/05. sz., Gütermann és Zwicky kontra Bizottság egyesített ügyekben 2010. április 28-án hozott ítéletének [EBHT 2010., II-1443. o.] 264. pontját).

64 A Bizottság ezenkívül széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik annak megválasztása tekintetében, hogy milyen tényezőket vesz figyelembe a bírság összegének meghatározása során – egyebek között olyanokat, mint az ügy különös körülményei, a háttér, a bírságok elrettentő hatása –, és nincs szükség a figyelembe veendő kritériumok

kimerítő vagy kötelező felsorolására (lásd a Bíróság fenti 52. pontban hivatkozott Danone-ítéletének 37. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

65 Hangsúlyozni kell továbbá, hogy a visszaesés megállapításának és meghatározott jellemzőinek értékelése a Bizottság mérlegelési jogkörének része, és az ilyen megállapítás tekintetében a Bizottságot nem kötheti esetleges elévülési idő (a Bíróság fenti 52. pontban hivatkozott Danone-ítéletének 38. pontja, és a Törvényszék T-161/05. sz., Hoechst kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 30-án hozott ítéletének [EBHT 2009., II-3555. o.] 141. pontja).

66 A visszaesés ugyanis olyan lényeges elem, amelyet a Bizottságnak értékelnie kell, mivel anna figyelembevétele magatartásuk megváltoztatására készteti az olyan vállalkozásokat, amelyek hajlamosak a versenyszabályok megsértésére. A Bizottság ezért minden esetben figyelembe veheti az ilyen hajlamra utaló jeleket, beleértve a kérdéses jogsértések között eltelt időt is (a Bíróság fenti 52. pontban hivatkozott Danone-ítéletének 39. pontja, és a fenti 65. pontban hivatkozott Hoechst kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 141. pontja).

67 Ezért a Bíróság megállapította, hogy a verseny szabályainak valamely vállalkozás általi ismétlődő megsértése – amely jogsértéseket viszonylag rövid idő, vagyis kevesebb mint tíz év, választotta el egymástól – a vállalkozás arra való hajlamáról tanúskodik, hogy a hivatkozott szabályok általa történt megsértésének megállapításából nem vonja le a megfelelő következtetéseket (a Bíróság fenti 52. pontban hivatkozott Danone-ítéletének 40. pontja).

68 A fenti 63–67. pontban ismertetett ítélkezési gyakorlatból kitűnik tehát, hogy bár semmilyen elévülési idő nem zárja ki, hogy a Bizottság megállapítsa a visszaesést, az arányosság elvének megfelelően a Bizottság nem veheti figyelembe időkorlát nélkül a vállalkozást szankcionáló korábbi határozatot vagy határozatokat.

69 A jelen esetben egyrészt emlékeztetni kell arra, hogy a felperes nem vitatta sem a közigazgatási eljárás során, sem a Törvényszék előtt a Bizottságnak a megtámadott határozat 1. cikkének e) pontjában szereplő azon következtetését, hogy 1995. május 17. és 2000. február 9. között részt vett a kartellben.

70 Másrészt a felperes nem vitatja sem azon határozatok időpontját, amelyekben a Bizottság előzőleg szankcionálta kartellekben való részvétele miatt, sem azokat az időpontokat, amelyek során részt vett azokban a kartellekben, amelyeket a Bizottság előzőleg bírsággal sújtott. E tekintetben mindenekelőtt elég megemlíteni, hogy a „peroxigén"-határozatban a Bizottság megállapította, hogy a jogsértés 1961-től 1980. december 13-ig tartott (e határozat 1. cikke). Továbbá a „polipropilén"-határozatban a Bizottság úgy találta, hogy a jogsértésre 1977 novemberétől az 1982-es év végéig vagy az 1983-as év elejéig került sor (e határozat 1. cikkének első francia bekezdése). Végül a „PVC"-határozatban a Bizottság megállapította, hogy a jogsértést 1980 augusztusától 1984 májusáig követték el (e határozat (8)–(54) preambulumbekezdése).

71 A fenti 69. és 70. pontban kifejtett megállapításokból tehát kitűnik, hogy a felperes megsértette a versenyszabályokat azáltal, hogy 1961-től 1984. májusig folyamatosan vett részt kartellben, ami miatt először 1984-ben, majd 1986-ban, végül 1994-ben szabtak ki vele szemben bírságot, és hogy e sor határozat ellenére megismételte jogsértő magatartását azáltal, hogy újabb kartellben vett részt 1995. május 17. és 2000. február 9. között, amit a Bizottság a megtámadott határozatban szankcionált.

72 Ezért a Bizottság jogosan vette figyelembe a „peroxigén"-határozatot, a „polipropilén"-határozatot és a „PVC"-határozatot a felperes által elkövetett visszaesés megállapítása érdekében, mivel e sor határozat, melyeket rövid időközönként fogadtak el, és amelyek közül az utolsót egy évvel azelőtt fogadták el, hogy a megtámadott határozatban szankcionált jogsértésben részt vett volna, a versenyszabályok megsértésére való hajlamáról tanúskodik. Következésképpen a Bizottság nem sértette meg az arányosság elvét, amikor e sor határozatot figyelembe vette a felperes visszaeső magatartásának értékelése során.

73 Ami a felperes azon érveit illeti, amelyek szerint először is a Bíróság fenti 52. pontban hivatkozott Danone-ítéletének 40. pontjából kitűnik, hogy a Bizottság nem vehette figyelembe visszaesés címén a „peroxigén”-határozatot, tekintettel arra, hogy a határozat meghozatala és a megtámadott határozatban szankcionált jogsértés kezdete között túl hosszú idő – tizenegy év – telt el, másodszor a „peroxigén”-határozat több mint 30 évre visszamenő tényeke vonatkozik, harmadszor pedig hét év telt el a „PVC”-határozatban szankcionált jogsértés vége és ez utóbbi határozat meghozatala között, ezen érveket el kell utasítani, mint hatástalanokat. Ezen érvek ugyanis semmi esetre sem kérdőjelezik meg a fenti 72. pontban kifejtett következtetést.

74 Következésképpen el kell utasítani – mint megalapozatlant – a felperes azon kifogását, amely szerint a Bizottság megsértette az arányosság elvét, azáltal hogy visszaesés címén figyelembe vette a „peroxigén”-határozatot, és következésképpen el kell utasítani a jogalap első részét teljes egészében.

A *ne bis in idem* és az arányosság elvének megsértésére alapított második részről, tekintettel arra a tényre, hogy a Bizottság már figyelembe vette visszaesés címén a „peroxigén”-határozatot, a „polipropilén”-határozatot és a „PVC”-határozatot a felperest szankcionáló négy másik határozatban

– A felek érvei

75 Először is a felperes azt állítja, hogy a Bizottság megsértette a *ne bis in idem* elvet, amely alapján az ítélkezési gyakorlat szerint már elítélt személlyel szemben ugyanazon tények miatt nem indítható eljárás illetve nem szabható büntetés. A jelen esetben a Bizottságnak meg kellett volna állapítania, hogy már figyelembe vette a „peroxigén”-határozatot, a „polipropilén”-határozatot és a „PVC”-határozatot a 2003 és 2006 között hozott négy másik határozatban (a továbbiakban: a 2003 és 2006 között hozott négy határozat), amelyekben már bírságot szabott ki a felperessel

szemben. E határozatok az [EK 81. cikk] és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban 2003. december 10-én hozott C (2003) 4570 végleges határozat és a C (2004) 4 helyesbítés (COMP/E-2/37.857 „szerves peroxidok”-ügy) (HL 2005. L 110., 44. o., a továbbiakban: „szerves peroxidok”-határozat), az [EK 81. cikk] és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban 2005. január 19-én hozott C (2004) 4876 határozat (COMP/E-1/37.773 – „AMCA”-ügy) (HL 2006. L 353., 12. o.), az [EK 81. cikk] és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban 2006. május 3-án hozott C (2006) 1766 határozat (COMP/F/C.38.620 – „hidrogén-peroxid és perborát”-ügy) (HL L 353., 54. o.; a továbbiakban: „hidrogén-peroxid”-határozat), és az [EK 81. cikk] és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban 2006. május 31-én hozott C (2006) 2098 végleges határozat (COMP/F/38.645 – „metakrilátok”-ügy) (HL 2006. L 322., 20. o.; a továbbiakban: „metakrilátok”-határozat). A felperes lényegében úgy véli, hogy azon határozat, amelyben a Bizottság figyelembe vett egy előző jogsértést visszaesés címén, kizárja, hogy ugyanezt a jogsértést tekintetbe vegye a visszaesés mint súlyosító körülmény megállapítása végett az újabb határozatban.

76 Másodszor a felperes úgy érvel, hogy a Bizottság azáltal, hogy a bírság alapösszegének emelését alkalmazta visszaesés címén ugyanazon tények alapján öt különböző esetben, megsértette az arányosság elvét. Az említett emelés ugyanis felesleges és aránytalan az elrettentési célkitűzésre tekintettel.

77 Másrészt a bírság alapösszegének visszaesés címén való emelése a megtámadott határozatban csak akkor lett volna jogszerű, ha a megtámadott határozatban kifogásolt tények későbbiek lettek volna, mint a 2003 és 2006 között hozott négy határozat alapjául szolgáló tények, nem pedig azokkal egyidejűek. Amennyiben ugyanis a 2003 és 2006 között hozott négy határozatban szankcionált jogsértések egyidejűek voltak a megtámadott határozatban megállapított jogsértésekkel, de mivel az említett határozatokat nem hozták még meg a megtámadott határozatban szankcionált tények

idején, a felperesnek nem volt lehetősége arra, hogy magatartását kiigazítsa a nátrium-klorát piacán.

78 Másrészt a felperes szerint visszaesés címén a bírság alapösszege 50%-ának megfelelő emelés a 2003 és 2006 között hozott négy határozatban kiszabotthoz hasonlóan a megkövetelt módon eleget tett volna a megtámadott határozatban követett elrettentési célkitűzésnek.

79 A Bizottság vitatja a felperes érveit.

– A Törvényszék álláspontja

80 Először is a felperes azon kifogását illetően, amely szerint a Bizottság megsértette a *ne bis in idem* elvet azáltal, hogy a „peroxigén"-határozatot, a „polipropilén"-határozatot és a „PVC"-határozatot figyelembe vette egyrészt a 2003 és 2006 között hozott négy határozatban, másrészt pedig a megtámadott határozatban, emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a *ne bis in idem* elve, amely a közösségi jog alapelve, és máskülönben az Európai Unió 2000. december 7-én Nizzában kihirdetett Alapjogi Chartájának (HL C 364, 1. o.) 50. cikkében szerepel, a versenyjog területén megtiltja, hogy valamely vállalkozással szemben újból joghátrányt alkalmazzanak vagy eljárást folytassanak olyan versenyellenes magatartás miatt, amelyért már szankcionálták, vagy amely tekintetében egy korábbi, már meg nem támadható határozat kimondta, hogy nem tartozik felelősséggel (a Bíróság 18/65. és 35/65. sz., Gutmann kontra Bizottság egyesített ügyekben 1966. május 5-én hozott ítélete [EBHT 1966., 149., 172. o.] és a C-238/99. P., C-244/99. P., C-245/99. P., C-247/99. P., C-250/99. P.–C-252/99. P. és C-254/99 P. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. október 15-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-8375. o.] 59. pontja; a Törvényszék fenti 51. pontban hivatkozott Danone-ítéletének 184. pontja).

81 A *ne bis in idem* elvének alkalmazása a következő három feltételhez van kötve: a tények azonossága, a jogsértő személy egysége és a védett jogi érdek egysége (a Bíróság C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-123. o.] 338. pontja, és a Törvényszék fenti 51. pontban hivatkozott Danone-ítéletének 185. pontja).

82 A jelen esetben, egyrészt meg kell említeni, hogy az, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban figyelembe vette a korábbi jogsértéseket, nem arra irányul, hogy újból joghátrányt alkalmazzon az említett jogsértések miatt, hanem kizárólag arra, hogy a felperest megtámadott határozatban a kartellben való részvétele miatt a visszaeső magatartására tekintettel büntesse. Ezért az, hogy a Bizottság már figyelembe vette ugyanezeket a jogsértéseket a 2003 és 2006 között hozott négy határozatban, nem vonja maga után a *ne bis in idem* elv megsértését.

83 Másrészt mindenesetre meg kell állapítani, hogy a *ne bis in idem* elvnek a fenti 81. pontban kifejtett együttes alkalmazási feltételei nem teljesülnek, amennyiben hiányzik a tények azonosságára vonatkozó feltétel. A megtámadott határozatban ugyanis a Bizottság a felperessel szemben a kartellben való részvétele miatt alkalmaz joghátrányt, amely miatt nem indított korábban eljárást, és szankciót sem szabott ki, amit egyébként a felperes nem állít.

84 A Bizottság tehát nem sértette meg a *ne bis in idem* elvet azáltal, hogy figyelembe vette a „peroxigén”-határozatot, a „polipropilén”-határozatot és a „PVC”-határozatot annak érdekében, hogy a megtámadott határozatban megállapítsa a felperes visszaeső magatartását, pedig már figyelembe vette e három első határozatot a 2003 és 2006 között hozott négy határozatban.

85 Következésképpen a felperes ezen kifogását mint megalapozatlant el kell utasítani.

86 Másodszor, amennyiben a felperes azt állítja, hogy a Bizottság megsértette az arányosság elvét, amikor a megtámadott határozatban visszaesés címén megemelte a bírság alapösszegét, először is e tekintetben mint megalapozatlant el kell utasítani azon érvét, amely szerint a Bizottság – mivel a 2003 és 2006 között hozott határozatokban visszaesés címén figyelembe vette a „peroxigén"-határozatot, a „polipropilén"-határozatot, és a „PVC"-határozatot – már eleget tett az elrettentési célkitűzésnek.

87 Egyrészt ugyanis, mivel a Bizottságnak a büntetni szándékozott jogsértés súlyossága vizsgálatának keretében kell figyelembe vennie a vállalkozás visszaesését (a Bíróság fenti 52. pontban hivatkozott Danone-ítéletének 26. pontja), azon tény, hogy a Bizottság a 2003 és 2006 között hozott négy határozatban már figyelembe vette a „peroxigén"-határozatot, a „polipropilén"-határozatot és a „PVC"-határozatot, nem akadályozta meg abban, hogy a megtámadott határozatban jogszerűen figyelembe vegye e három határozatot a felperes attól való elrettentése érdekében, hogy a jövőben megismételje a jogsértő magatartását.

88 Másrészt meg kell említeni, hogy az elrettentési célkitűzéssel ellentétes lenne, hogy a Bizottság számításba vegye azt a tényt, hogy az előző határozatban visszaesés címén figyelembe vette az első jogsértést, azért hogy valamely későbbi határozatban kizárja a bírság alapösszegének az említett jogsértés alapján történő emelését. Az ilyen megoldás ugyanis olyan helyzethez vezetne – amely kontraproduktív lenne a bírság elrettentési célkitűzése szempontjából –, amelyben egy többszörösen visszaeső vállalkozás esetében a vele szemben kiszabott bírság összege nem emelkedne fokozatosan az általa elkövetett jogsértések számával, hanem amelyben ellenkezőleg, a bírságnak a vele szemben kiszabható kiegészítő összege a vele szemben joghátrányt megállapító határozatok növekvő számával fokozatosan csökkenne.

89 Másodszor el kell utasítani – mint hatástalant – a felperes azon érvét, amely szerint a Bizottság megsértette az arányosság elvét azáltal, hogy visszaesés címén újabb

emelést szabott ki vele szemben, holott a 2003 és 2006 között hozott négy határozat a megtámadott határozatéval időben egybeeső tényállásra vonatkozott, és következésképpen ez nem adott számára lehetőséget arra, hogy hozzáigazítsa a magatartását a nátrium-klorát piacán. A jelen esetben ugyanis nincs hatása annak, hogy a 2003 és 2006 között hozott négy határozat a megtámadott határozatban említett tényállással időben egybeeső tényállásra vonatkozik, mivel a Bizottság kizárólag a „peroxigén"-határozatra, a „polipropilén"-határozatra és a „PVC"-határozatra hivatkozott – amelyekkel kapcsolatban a felperes nem vitatja, hogy azokat a megtámadott határozatban szankcionált jogsértés kezdete előtt fogadták el – annak érdekében, hogy a megtámadott határozatban megállapítsa a felperes visszaeső magatartását.

90 Az előző megfontolások összességének fényében el kell utasítani – mint megalapozatlant – a felperes azon kifogását, amely szerint a Bizottság megsértette a fenti 63. pontban meghatározott arányosság elvét, és következésképpen el kell utasítani a jelen jogalap második részét teljes egészében.

Az arányosság, az egyenlő bánásmód és a gondos ügyintézés elvének megsértésére alapított harmadik részről, tekintettel a bírság alapösszegének a felperessel szemben visszaesés címén történő 90%-os emelésére

– A felek érvei

91 A felperes másodlagosan úgy érvel, hogy még ha a Bizottság jogosan emelte is meg a megtámadott határozatban a bírság alapösszegét visszaesés címén, a Bizottság megsértette az arányosság, az egyenlő bánásmód és a gondos ügyintézés elvét azáltal, hogy az emelés mértékét 90%-ban állapította meg.

92 A felperes mindenekelőtt azt állítja, hogy semmi nem igazolja a jelen esetben a bírság alapösszegének visszaesés címén 90%-kal történő emelését, amikor az emelés a 2003 és 2006 között hozott négy határozatban 50%-os volt. Következésképpen a Törvényszéknek a jelen esetben 50%-ra kellene csökkentenie az említett emelést.

93 Ezenkívül a felperes úgy véli, hogy a bírság alapösszegének visszaesés címén 90%-kal történő emelése aránytalan volt, amennyiben a megtámadott határozatban az Elf Aquitain esetében is 70%-kal emelték a bírság alapösszegét elrettentés címén.

94 Végül a felperes megjegyzi, hogy bár nem hagyja figyelmen kívül azon mérlegelési mozgásteret, amellyel a Bizottság rendelkezik a bírságok megállapítása tekintetében, sem az iránymutatás szigorúságát, a „szerves peroxidok"-határozatban és a „metakrilátok"-határozatban szankcionált jogsértések a megtámadott határozatban szankcionált jogsértéssel egyidejűek. Ezenkívül az iránymutatás alkalmazása, amely a bírság súlyosbítását írja elő visszaesés esetén, kizárólag azon szokatlanul hosszú határidőkből fakad, amelyek alatt a Bizottság megvizsgálta a jelen ügyet. Márpedig nem a felperesnek kellene elviselnie a Bizottság által a jelen ügy megvizsgálása során tanúsított gondatlanság hátrányos következményeit.

95 A Bizottság vitatja a felperes érveit.

– A Törvényszék álláspontja

96 Először is a felperes azon kifogását illetően, amely szerint a Bizottság megsértette az arányosság elvét amiatt, hogy a bírság alapösszegének visszaesés címén 90%-kal

történő emelése a jelen esetben aránytalan lenne, először is emlékeztetni kell arra, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) és (3) bekezdése alapján a Bizottság határozattal bírságot szabhat ki a vállalkozásokra, amelyek megsértették az EK 81. cikket, és ennek keretében figyelembe veheti a jogsértés súlyát és időtartamát.

97 Ezenkívül az iránymutatás 28. pontjának első francia bekezdése az alábbiakat mondja ki:

„A bírság alapösszege emelhető, ha a Bizottság súlyosbító körülményeket állapít meg, mint például:

– amikor egy vállalkozás ugyanolyan vagy hasonló jogsértést folytat vagy ismétel meg azután, hogy a Bizottság vagy valamely nemzeti versenyhatóság megállapította, hogy a vállalkozás megsértette a[z] [EK]81. vagy a[z] [EK]82. cikkek rendelkezéseit. Az alapösszeget minden megállapított jogsértés után 100%-kal emelik fel […]”

98 Végül meg kell állapítani, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) és (3) bekezdése jelenti a releváns jogalapot a visszaesésnek a bírság kiszámításakor való figyelembevételéhez (lásd analógia útján a Bíróság fenti 52. pontban hivatkozott Danone-ítéletének 27–29. pontját).

99 Továbbá a Bizottság által a bírságok összegének kiszámítása végett elfogadott iránymutatás garantálja a vállalkozások jogbiztonságát, azáltal hogy elvont módon meghatározza azt a módszertant, amelyet a Bizottság magára vállalt az e határozatban kiszabott bírságok összegének megállapítása végett (lásd ebben az értelemben a Bíróság fenti 52. pontban hivatkozott Danone-ítéletének 23. pontját). A közigazgatás egyes esetekre nézve nem térhet el az iránymutatástól, anélkül hogy olyan magyarázatot ne adna

erre, amely összeegyeztethető az egyenlő bánásmód elvével (a Bíróság C-397/03. P. sz., Archer Daniels Midland és Archer Daniels Midland Ingredients kontra Bizottság ügyben 2006. május 18-án hozott ítéletének [EBHT 2006., I-4429. o.] 91. pontja).

100 Másfelől az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a Bizottság korábbi határozathozatali gyakorlata nem szolgál jogi háttérként a versenyjogi bírságok tekintetében (a Törvényszék T-203/01. sz., Michelin kontra Bizottság ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítéletének [EBHT 2003., II-4071. o.] 292. pontja). A Bizottság a bírságok összegének meghatározása terén széles mérlegelési jogkörrel bír, és nem kötik a korábbi értékelései (lásd a Bíróság C-125/07. P., C-133/07. P., C-135/07. P. sz., Erste Group Bank és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2009. szeptember 24-én hozott ítéletének [EBHT 2009., I-8681. o.] 123. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). E széles jogkör célja, hogy lehetővé tegye számára, hogy a vállalkozások magatartását a versenyszabályok tiszteletben tartásának irányába terelje (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-236/01., T-239/01., T-244/01.-T-246/01., T-251/01. és T-252/01. sz., Tokai Carbon és társai kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítéletének [EBHT 2004., II-1181. o.] 216. pontját). Ezzel kapcsolatban nem köteles meghatározott matematikai képleteket alkalmazni (a fent hivatkozott Michelin kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 292. pontja).

101 Végül az a tény, miszerint a Bizottság a múltban bizonyosfajta jogsértésekre bizonyos szinten szabta ki a bírságokat, nem fosztja meg attól a lehetőségtől, hogy ezt a szintet az 1/2003 rendeletben jelzett korlátok között felemelje, ha ez a versenypolitika végrehajtásának biztosítása érdekében szükséges. A versenyszabályok hatékony alkalmazása ellenben megkívánja, hogy a Bizottság bármikor e politika igényeihez tudja igazítani a bírságok mértékét (lásd a Bíróság C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P.–C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. június 28-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-5425. o.] 169. pontját, és a Törvényszék a fenti 51. pontban hivatkozott Danone-ügyben hozott ítéletének 395. pontját).

102 A jelen esetben egyrészt először is meg kell állapítani, hogy a Bizottság azáltal, hogy a megtámadott határozatban 90%-ban állapította meg a bírság alapösszegének emelési mértékét visszaesés címén, az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) és (3) bekezdésének

alkalmazásával és az iránymutatás 28. cikke első francia bekezdésének megfelelően járt el, amit a felperes nem vitat. Ezenkívül a felperes állításával ellentétben és a fenti 100. és 101. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban azon tény, hogy a Bizottság a bírság alapösszegének 50%-os emelését írta elő vele szemben a korábbi határozatokban, nem szűkíti a megtámadott határozatban a mérlegelési mozgásterét a bírság alapösszege emelési mértékének megállapítását illetően.

103 Másrészt meg kell említeni, hogy a felperes nem ad elő egyetlen olyan érvet sem, amely bizonyíthatja, hogy tekintettel a jelen esetben a versenyszabályok megsértésére való erős hajlamáról tanúskodó körülményekre, a Bizottság a jelen esetben túllépte a mérlegelési mozgásterét, amikor 90%-kal emelte a bírság alapösszegét.

104 Következésképpen a felperesnek nem sikerült bizonyítania, hogy a Bizottság megsértette a fenti 63. pontban meghatározott arányosság elvét azáltal, hogy visszaesés címén 90%-kal emelte meg a vele szemben kiszabott bírság alapösszegét.

105 Másfelől amennyiben a felperes azt állítja, hogy a bírság alapösszegének visszaesés címén 90%-kal történő emelése aránytalan lenne, mivel az Elf Aquitaine esetében 70%-kal emelték a bírság alapösszegét elrettentés címén, ezen érvet, mint hatástalant el kell utasítani.

106 Ugyanis mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy mivel nem vitatott, hogy a bírság alapösszegének 70%-os emelését a felperessel szemben nem, hanem egyedül az Elf Aquitaine-nel szemben állapította meg a Bizottság, amellyel a felperes már nem alkotott egységes vállalkozást az EK 81. cikk értelmében a megtámadott határozat meghozatalának időpontjában, ezen emelés nem vehető figyelembe annak értékelése végett, hogy a visszaesés címén egyedül a felperessel szemben kiszabott bírság aránytalan-e. Ezenkívül e két emelés mindenképpen két külön elrettentési célkitűzésnek felel meg.

Ugyanis, bár a megtámadott határozat 2. cikkének d) pontjában a felperessel szemben kiszabott bírság alapösszegének 90%-os emelése a felperes esetében a versenyszabályok megsértésére való hajlamára figyelemmel a járulékos elrettentési igénnyel igazolható, a bírság alapösszegének az említett határozat 2. cikke e) pontjában az Elf Aquitaine-nel szemben kiszabott 70%-os emelése az arra vonatkozó szükségletnek felel meg, hogy elrettentő hatást biztosítsanak az utóbbival szemben kiszabott bírságnak, tekintettel arra a tényre, hogy a kartell többi tagjáéhoz képest nagyobb nettó teljes forgalma miatt könnyebben mozgósíthatta a bírság megfizetéséhez szükséges forrásokat.

107 Ezért el kell utasítani a felperesnek az arányosság elvének megsértésére alapított kifogását, részben mint megalapozatlant, és részben mint hatástalant.

108 Másodszor a felperes azon kifogását illetően, amely szerint a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét, amennyiben a Bizottság nem szabhatott ki vele szemben a megtámadott határozatban a bírság alapösszegének az 50%-tól eltérő mértékű emelését, amelyet a 2003 és 2006 között hozott négy határozatban vele szemben megállapított, emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint az említett elv megköveteli, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérően, és az eltérő helyzeteket ne kezeljék ugyanúgy, hacsak az ilyen bánásmód objektíven nem igazolható (lásd a Bíróság C-303/05. sz. Advocaten voor de Wereld ügyben 2007. május 3-án hozott ítéletének [EBHT 2007., I-3633. o.] 56. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

109 A jelen esetben meg kell említeni, hogy önmagában az a tény, hogy a Bizottság a korábbi határozathozatali gyakorlatában megállapította a bírság alapösszegének bizonyos mértékű emelését, a fenti 100. és 101. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően nem jár azzal, hogy tekintettel a jelen eset körülményeire, meg lett volna fosztva attól a lehetőségtől, hogy ezt a mértéket az általa az iránymutatásban

rögzített korlátok között a megtámadott határozatban felemelje a felperes arra való ösztönzése érdekében, hogy változtasson a versenyellenes magatartásán.

110 Következésképpen el kell utasítani – mint megalapozatlant – a felperesnek az egyenlő bánásmód elvének a bírság alapösszegének vele szemben visszaesés címén 90%-kal történő emeléséből eredő megsértésére alapított kifogását.

111 Harmadszor a felperes azon kifogását illetően, amely szerint a Bizottság megsértette a gondos ügyintézés elvét azáltal, hogy a bírság alapösszege visszaesés címén történő emelésének mértékét 90%-ban állapította meg, emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint azokban az esetekben, amelyekben az intézmények mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak érdekében, hogy képesek legyenek feladataik ellátására, a közösségi jogrendben biztosított garanciák közigazgatási eljárásokban való tiszteletben tartása még inkább alapvető jelentőségű. E garanciák között szerepel nevezetesen a hatáskörrel rendelkező intézmény azon kötelezettsége, hogy gondosan és pártatlanul vizsgálja meg az adott eset összes releváns körülményét (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-269/90. sz., Technische Universität München ügyben 1991. november 21-én hozott ítéletének [EBHT 1991., I-5469. o.] 14. pontját, a Törvényszék T-44/90. sz., La Cinq kontra Bizottság ügyben 1992. január 24-én hozott ítéletének [EBHT 1992., II-1. o.] 86. pontját, valamint a T-31/99. sz., ABB Asea Brown Boveri kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1881. o.] 99. pontját).

112 A jelen esetben hangsúlyozni kell, hogy amint kitűnik a megtámadott határozat (525)–(527) preambulumbekezdéséből, a Bizottság, aki a fenti 100. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően nem köteles meghatározott matematikai képleteket alkalmazni a bírságok meghatározása során, jogosan tartotta úgy, hogy a bírság alapösszegét nagy mértékben kell megemelni, mivel a „[a felperessel szemben

kiszabott] első bírságok nem ösztönözték a magatartása megváltoztatására (a megtámadott határozat (525) preambulumbekezdése)". Ráadásul a felperes nem hoz fel sem érvet, sem bizonyítékot, amely alátámasztaná azon kijelentését, amely szerint a Bizottság nem végezte el a jelen eset körülményeinek olyan gondos és pártatlan vizsgálatát, amely igazolhatná, hogy a Bizottság a bírság alapösszegének 90%-os emelését írta elő vele szemben figyelemmel a versenyszabályok megsértésére való erős hajlamára.

113 Ennélfogva a felperes nem bizonyította, hogy a Bizottság a jelen esetben megsértette a gondos ügyintézés elvét.

114 E tekintetben el kell utasítani – mint megalapozatlant – a felperes azon érvét, amely szerint nem neki kell elviselnie a Bizottság által a jelen ügy megvizsgálása során tanúsított gondatlanságból eredő hátrányos következményeket, amely gondatlanság arra vezette a Bizottságot, hogy az eset tényállására a visszaeső magatartást lényegében súlyosan szankcionáló iránymutatást alkalmazza. Egyrészt ugyanis a felperes nem hoz fel egyetlen olyan érvet vagy bizonyítékot, amely azt igazolja, hogy a Bizottság nem vizsgálta meg a jelen ügyet ésszerű határidőn belül. Másrészt mivel a versenyszabályok hatékony alkalmazása megköveteli, hogy a Bizottság bármikor a politikája igényeihez igazíthassa a bírságok mértékét (lásd a Törvényszék fenti 51. pontban hivatkozott Danone-ítéletének 210–212. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), nem róható fel neki, hogy a bírság alapösszegének visszaesés címén történő emelése mértékének meghatározása érdekében az iránymutatásra hivatkozott, amelynek a jelen ügy tényeire való alkalmazhatóságát a felperes nem vitatja.

115 Következésképpen a felperes harmadik kifogását mint megalapozatlant, a második jogalapot pedig teljes egészében el kell utasítani.

b) A bírságcsökkentésnek a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján a felperesnek való biztosításának hiányára alapított harmadik jogalapról

A felek érvei

116 A felperes lényegében azt állítja, hogy a Bizottság hibát követett el azáltal, hogy nem biztosított számára 30–50%-os bírságcsökkentést a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján. Egyrészt ő volt a második vállalkozás, amely 2004. október 18-án az említett közlemény alapján kérelmet nyújtott be a Bizottsághoz. Másrészt az általa szolgáltatott információk jelentős hozzáadott értéket képviseltek, tekintettel a Bizottság számára ebben az időpontban az aktájában rendelkezésre álló információkra.

117 Elsősorban a felperes megjegyzi, hogy a Bizottság által a megtámadott határozatban alkalmazott megközelítés ellentmondásban áll a „hidrogén-peroxid”-határozatában elfogadott, szigorúan időrendi értelmezéssel. Ez utóbbi határozatban a Bizottság – a szolgáltatott információk nagyon korlátozott jellege ellenére – 40%-os bírságcsökkentést adott a második vállalkozásnak, amely kérelmet nyújtott be a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján.

118 Másodsorban a felperes azt állítja, hogy az általa a Bizottságnak szolgáltatott információk ez utóbbinak lehetővé tették, hogy megerősítse azokat az információkat, amelyek csak az EKA mentességi kérelmében szerepeltek. A Bizottság tehát tévesen állapította meg a megtámadott határozat (565)–(577) preambulumbekezdésében, hogy a felperes által szolgáltatott információk egyáltalán nem képviseltek jelentős hozzáadott értéket, amennyiben pusztán lehetővé tették azon információk bizonyossá tételét, amelyekkel a Bizottság már rendelkezett, és amelyeket egyrészt az EKA a mentességi

kérelmében, másrészt pedig a Finnish Chemicals a Bizottság 2004. szeptember 10-i információkérésére adott válaszában szolgáltatott.

119 Először is a felperes megjegyzi, hogy a Bizottság 2004. szeptember 10-i információkérésére adott válaszában a Finnish Chemicals megelégedett azzal, hogy a szervezetére vonatkozó kérdésekre válaszoljon, és megerősítse az EKA által felsorolt találkozók megtartását, valamint e találkozók résztvevőinek nevét. A Finnish Chemicals azonban nem pontosította az említett találkozók tárgyát, és nem is erősítette meg az EKA által szolgáltatott azon információkat, amelyek szerint kartell létezett a nátrium-klorát piacán.

120 Másodszor a felperes arra hivatkozik, hogy ő az első vállalkozás, amely megerősítette az EKA nyilatkozatait, és többek között a következő öt információt. Mindenekelőtt bizonyossá tette, hogy a vevők és a mennyiségek felosztására vonatkozó rendszert állítottak fel a 90-es években, amely 2000 elején szűnt meg. Továbbá megerősítette az EKA szóbeli mentességi kérelmét, amely szerint létezett egy kompenzációs rendszer, amely a kartell valamely résztvevőjének juttatott mennyiségek és az utóbbi által megvalósított eladások közötti pozitív eltérés esetén lehetővé tette a károsult gyártóknak a mennyiségeiknek a következő évben történő emelését. Ezenkívül pontosította, hogy három áremelést koronázott siker. Továbbá számos információval szolgált a kartell tagjai közötti, a MODO-val mint ügyféllel kapcsolatos nézeteltérést illetően. Végül utalt arra, hogy a kartell 2000-ben fejeződött be, a versenyjog tiszteletben tartására vonatkozó programok elfogadását követően.

121 Egyrészt az előzőekből kitűnik, hogy a felperes által szolgáltatott információk lehetővé tették a Bizottságnak, hogy megerősítse és kiegészítse az EKA által a kartell jellegét és időtartamát, működési módját valamint az érintett piacra gyakorolt hatását illetően szolgáltatott információkat, amelyeket a Finnish Chemicals nem erősített meg a Bizottság információkérésére adott 2004. szeptember 10-i válaszában.

122 Másrészt közreműködése jelentős hozzáadott értéket képviselt, amennyiben a jogsértésnek az EKA szavaihoz hasonlóakkal való leírásával lehetővé tette a kartell lényeges elemeinek bizonyítását és a Bizottság arra való képességének megerősítését, hogy bizonyítsa a jogsértést. Az EKA mentességi kérelme – önmagában tekintve – ugyanis csak korlátozott bizonyító erővel bírt, amennyiben ez utóbbi azt elismerte a szóbeli mentességi kérelmében, az általa szolgáltatott infirmációkat még mindig nem lehetett ellenőrizni, és ezért azokat a kartell egyéb tagjai vitathatták volna. Ahogyan azt a Bizottság több egyéb határozatban megállapította, a már a Bizottság birtokában lévő információk puszta megerősítése igazolja a bírság csökkentését a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján.

123 Harmadsorban a felperes azt állítja, hogy az általa a Bizottságnak szolgáltatott információk számos új tényezőre derítettek fényt, amelyek korábban nem voltak a birtokában, és amelyek tehát érzékelhetően megerősítették a szóban forgó tények bizonyítására való képességét. E tekintetben azt is megjegyzi, hogy az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a Bizottság nem részesíthet előnyben valamely vállalkozás által benyújtott bizonyos dokumentumokat, egy másik vállalkozás által korábban benyújtott dokumentumok kárára, és hogy a valamely vállalkozás által szolgáltatott információk hozzáadott értékének megítélése nem függhet a Bizottság azon döntésétől, hogy azokat használja-e vagy nem.

124 Először is, amint a felperes kifogásközlésre válaszul előterjesztett észrevételei 210. és 211. pontjában utalt rá, a felperes tájékoztatta a Bizottságot egy olyan dokumentum létezéséről, amelyre az a megtámadott határozat (76) preambulumbekezdésében hivatkozik, amelynek nem őrizte meg a másolatát, és amely minden egyes közös ügyfél tekintetében meghatározta azokat az eladási mennyiségeket, amelyeket a nátriumklorát-gyártók a piacok elosztására vonatkozó megállapodás keretében nekik nyújthattak. Az ilyen dokumentum létezése a kartell szervezeti fokát mutatja.

125 Másodszor a felperes volt az első vállalkozás, amely a kifogásközlésre válaszul előterjesztett észrevételeiben azonosította azokat a kontinentális európai ügyfeleket, akikre vonatkozott az eladási mennyiségeknek a nátrium-klorát-gyártók közötti elosztása. Következésképpen úgy gondolja, hogy ez az információ lehetővé tehette volna a Bizottságnak a kartell földrajzi kiterjedésének értékelését, és információkérésekhez szolgálhatott volna alapul, annak ellenőrzése érdekében, hogy az áremeléseket megfelelően alkalmazták. Ezzel kapcsolatban pontosítja, hogy a Bizottság állításával ellentétben a felperes képviselője, L. által beazonosított kilenc ügyfél közül csak kettőt határozott meg korábban az EKA.

126 Negyedsorban a felperes először is úgy érvel, hogy magának a megtámadott határozatnak a szövege mutatja, hogy a Bizottság több olyan információra támaszkodott, amelyeket ő adott át a jogsértés fennállásának bizonyítása és néhány, más forrásból származó információ megerősítése érdekében. E tekintetben a megtámadott határozat (76), (98), (207), (254), (273) és (284) preambulumbekezdésére, valamint az említett határozat 116., 118., 142., 259., 305., 325. és 337. lábjegyzetére utal.

127 A felperes továbbá pontosítja, hogy a Bizottság állításával ellentétben a megtámadott határozat (254) preambulumbekezdése nem egy 2000 tavaszán tartandó találkozóra vonatkozik, amelynek lehetetlen megerősíteni a létét, hanem az 1999-ben a Finnish Chemicalsszel létrejött találkozóra, melynek során utóbbi kijelentette, hogy „a MODO [ügyfél] kizárólagos beszállítója volt az anyavállalata által a MODO-val kötött megállapodás [következtében], megszakítva ezáltal az ezen ügyfele kapcsán az EKA, a Finnish Chemicals és [közötte] fennálló megállapodást".

128 A Bizottság vitatja a felperes érveit.

A Törvényszék álláspontja

129 A 2002. évi engedékenységi közleményben a Bizottság meghatározta azon feltételeket, amelyek teljesülése esetén a Bizottsággal a vizsgálat során együttműködő vállalkozások mentesülhetnek az általuk egyébként megfizetendő bírság alól, illetve bírságcsökkentésben részesülhetnek.

130 A 2002. évi engedékenységi közlemény 20. pontja alapján „[a]zok a vállalkozások, amelyek nem felelnek meg [a bírság alóli mentesség elnyerése] feltételeinek, jogosultak lehetnek annak a bírságnak a csökkentésére, amelyet egyébként kiszabtak volna”.

131 A 2002. évi engedékenységi közlemény 21. pontja úgy rendelkezik, hogy „[a]nnak érdekében, hogy a [közlemény 20. pontja szerinti bírságcsökkentésre] jogosultságot szerezzen, a vállalkozásnak a Bizottság rendelkezésére kell bocsátania a feltehető jogsértésre vonatkozó olyan bizonyítékait, amelyek jelentős hozzáadott értéket képviselnek a Bizottságnak már rendelkezésére álló bizonyítékok értékéhez képest, és véget kell vetnie a feltehető jogsértésben való részvételének nem később, mint a bizonyíték benyújtása időpontjában”.

132 A 2002. évi engedékenységi közlemény 23. pontjának b) alpontja a bírságcsökkentés mértékének három tartományáról rendelkezik. A közlemény 21. pontjában megállapított feltételnek megfelelő első vállalkozás a bírság 30–50%-os csökkentésére, a második vállalkozás a bíráság 20–30%-os csökkentésére jogosult, a további vállalkozások pedig a bírság 20%-ig terjedő csökkentésére jogosultak.

133 A 2002. évi engedékenységi közlemény 23. pontja b) alpontjának második bekezdése megállapítja, hogy „[a]nnak érdekében, hogy e tartományok mindegyikében meg tudja határozni a csökkentés mértékét, a Bizottság figyelembe veszi a [közlemény] 21. pont[ja] feltételeinek megfelelő bizonyíték benyújtásának időpontját és az általa képviselt hozzáadott érték mértékét", és hogy „[f]igyelembe veheti még, hogy a benyújtás időpontját követően a vállalkozás milyen mértékben és mennyire folyamatosan működött együtt vele".

134 Az ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság széles körű mérlegelési jogkörrel rendelkezik a bírság kiszámításának módszerét tekintve, és e tekintetben lehetősége van számos elemet figyelembe venni, köztük az érintett vállalkozásoknak a Bizottság szolgálatai által folytatott eljárásban való együttműködését. E vonatkozásban a Bizottságnak összetett ténybeli értékelést kell végeznie, például az említett vállalkozások együttműködése tekintetében (a Bíróság C-328/05. P. sz., SGL Carbon kontra Bizottság ügyben 2007. május 10-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-3921. o.] 81. pontja, és a fenti 63. pontban hivatkozott Gütermann és Zwicky kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 219. pontja).

135 Továbbá a kartell tagjai által nyújtott együttműködés mérlegelésekor csupán egyetlen fajta a Bizottság által elkövetett nyilvánvaló értékelési hiba bírálható felül, mivel a Bizottság széles mérlegelési mozgástérrel rendelkezik egy adott vállalkozás együttműködése minőségének és hasznosságának különösen a többi vállalkozás közreműködéséhez viszonyított megítélésére vonatkozóan (a fenti 134. pontban hivatkozott SGL Carbon kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 88. pontja). Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra is, hogy bár a Bizottság köteles megindokolni, hogy miért gondolja úgy, hogy a vállalkozások által az engedékenységi közlemény keretében szolgáltatott információk olyan hozzájárulást jelentenek, amely igazolja vagy nem igazolja a kiszabott bírság csökkentését, mégis a Bizottság határozatát e tekintetben megtámadni kívánó vállalkozásoknak kell bizonyítaniuk, hogy az általuk önkéntesen szolgáltatott ilyen információk hiányában a Bizottság nem tudta volna a jogsértés lényeges elemeit bizonyítani, és így bírságot kiszabó határozatot sem tudott volna elfogadni (a fenti 100. pontban hivatkozott Erste Group Bank és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 297. pontja).

136 Továbbá a bírság csökkentése a versenyjog megsértésében részt vevő vállalkozások együttműködése esetén azon a megfontoláson alapszik, hogy az ilyen együttműködés megkönnyíti a Bizottságnak a jogsértés fennállásának megállapítására és adott esetben annak megszüntetésére irányuló feladatát (a fenti 101. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 399. pontja, és a Törvényszék T-338/94. sz., Finnboard kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1617. o.] 363. pontja). A csökkentés létjogosultságára tekintettel a Bizottság nem vonatkoztathat el a szolgálatott információ hasznosságától, amely szükségszerűen a már a birtokában lévő bizonyítékoktól függ (a fenti 63. pontban hivatkozott Gütermann és Zwicky kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 220. pontja).

137 Egyebekben az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy amikor a vállalkozás az együttműködés címén – kevésbé pontosan és világosan – csak megerősít bizonyos, más vállalkozások által már korábban, együttműködés címén nyújtott információkat, az e vállalkozás általi együttműködés mértékét – jóllehet hasznos lehet a Bizottság számára – nem lehet összehasonlítani az említett információkat elsőként nyújtó vállalkozásával. Az olyan nyilatkozat, amely egy bizonyos fokig csupán annak a nyilatkozatnak a megerősítésére korlátozódik, amellyel a Bizottság már rendelkezett, nem könnyíti meg ugyanis jelentősen a Bizottság munkáját. Következésképpen nem elegendő ahhoz, hogy igazolja a bírság összegének együttműködés címén való csökkentését (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-44/00. sz., Mannesmannröhren-Werke kontra Bizottság ügyben 2004. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-2223. o.] 301. pontját; a fenti 51. pontban hivatkozott Danone-ítélet 455. pontját, és a fenti 63. pontban hivatkozott Gütermann és Zwicky kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 222. pontját).

138 Végül a vállalkozásnak a vizsgálat alatti együttműködése tehát csak akkor jogosít fel a bírság csökkentésére, ha meghaladja azt, amire a vállalkozás az 1/2003 rendelet 18. cikke szerint köteles (a Törvényszék T-12/89. sz., Solvay kontra Bizottság ügyben 1992. március 10-én hozott ítéletének [EBHT 1992., II-907. o.] 341. és 342. pontja és a fenti 51. pontban hivatkozott Danone-ítélet 455. pontja).

139 A jelen esetben előzetesen meg kell állapítani egyrészt, hogy – amint a megtámadott határozat (561) preambulumbekezdéséből kiderül – tény, hogy az EKA után a felperes volt a második vállalkozás, amely kérelmet nyújtott be a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján. Másrészt, amint a Bizottság megállapította a megtámadott határozat (565) preambulumbekezdésében – anélkül, hogy a felperes vitatná –, egyedül a Bizottság 2004. szeptember 10-i információkérésére adott 2004. október 18-i válasz (a továbbiakban: a felperes válasza), 3. pontjában szereplő információk jelentenek olyan információkat, amelyek meghaladják utóbbinak a Bizottság által az 1/2003 rendelet 18. cikke alapján hozzá intézett információkérésre való, puszta válaszadási kötelezettségét. Ugyanis a felperes válaszának 3. pontjában szereplő információk, amelyek arra a találkozóra vonatkoznak, amelyre 2004. szeptember 24-én került sor a munkavállalójával, L-lel, közvetlenül a szóban forgó jogsértéssel kapcsolatos tényekre vonatkoztak.

140 Kizárólag tehát a felperes válaszának 3. pontjában szereplő információkra tekintettel kell vizsgálni az általa annak eldöntésére felhozott négy kifogást, hogy a Bizottság nyilvánvaló értékelési hibát követett-e el, azáltal hogy úgy tekintette, hogy az általa szolgáltatott információk nem képviseltek jelentős hozzáadott értéket, és ezért nem igazolták a vele szemben kiszabott bírság összege 30–50%-os csökkentésének engedélyezését.

141 Először is a felperes azon kifogását illetően, amely szerint a Bizottságnak a megtámadott határozatban bírságcsökkentést kellett volna részére biztosítania, amint azt megtette a „hidrogén-peroxid”-határozatban, a szóban forgó kartellről ez utóbbi határozatban adott információk nagyon behatárolt jellege ellenére, el kell utasítani mint megalapozatlant. Azon tény mellett ugyanis, hogy nem a korábbi saját határozathozatali gyakorlata, hanem a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján köteles a Bizottság megvizsgálni, hogy a valamely vállalkozás által felajánlott együttműködés igazolja-e a bírság csökkentését, a felperes érve nem teszi lehetővé annak bizonyítását, hogy az általa szolgáltatott információk jelentős hozzáadott értéket képviselnek a jelen ügy

körülményei között, tekintettel azokra a bizonyítékokra, amelyekkel a Bizottság az említett közlemény szerinti kérelme időpontjában rendelkezett.

142 Másodszor a felperes azon kifogását illetően, amely szerint ő volt az első, aki megerősítette az EKA által szolgáltaott információkat a szóbeli mentességi kérelmében, meg kell vizsgálni azon öt információt, amelyek állítása szerint jelentős hozzáadott értéket képviselnek a Bizottság számára.

143 Mindenekelőtt, amennyiben a felperes arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy „néhány nátrium-klorát-gyártó a vevők és a mennyiségek felosztására vonatkozó rendszert állított fel 1993[-as év] végén", a Bizottság a megtámadott határozat (569) preambulumbekezdésében megállapította, hogy „[a felperes] általában véve megerősítette a rendszer létezését, de nem szolgált írásbeli bizonyítékkal azon időszakra visszamenőleg, amellyel a tények kapcsolatosak, ami megerősíthette volna a szóban forgó tények bizonyítására való képességét". E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el semmilyen nyilvánvaló értékelési hibát azáltal, hogy kizárta, hogy ezen információ jelentős hozzáadott értékkel bírhat. Azon a tényen kívül ugyanis, ami kiderül az EKA szóbeli mentességi kérelméből, hogy az EKA már tájékoztatta a Bizottságot egy ilyen rendszerről, a felperes nem támasztotta alá ezen információt írásbeli bizonyítékokkal, és nem is szolgált további pontosításokkal az időpontokat, a helyeket, a részletszabályokat és az összegeket illetően a mennyiségek és a vevők említett elosztásával kapcsolatban. Ezért a fenti 137. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a mennyiségek és a vevők elosztása létezésének pusztán a felperes által a szóbeli nyilatkozatában történő megerősítése nem tekinthető jelentős hozzáadott értéknek.

144 Továbbá a felperes által szolgáltatott azon információt illetően, amely szerint a károsult gyártók között létezett egy kompenzációs rendszer, amely lehetővé tette a mennyiségeiknek a következő évben történő emelését, emlékeztetni kell arra, hogy amint a fenti 143. pont bemutatta, a Bizottság a megtámadott határozat (569) preambulumbekezdésben azt állapította meg, hogy a „nátrium-klorát-piacok

felosztási mechanizmusát illetően már megkapta ezeket az információkat az EKA szóbeli nyilatkozata keretében", és hogy „[a felperes] általában véve megerősítette a rendszer létezését, de nem szolgált semmilyen írásbeli bizonyítékkal azon időszakra visszamenőleg, amellyel a tények kapcsolatosak, ami megerősíthette volna a Bizottságnak a szóban forgó tények bizonyítására való képességét". E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el semmilyen nyilvánvaló értékelési hibát azáltal, hogy kizárta, hogy ezen információ jelentős hozzáadott értékkel bírt. Azon a tényen kívül ugyanis, ami kiderül az EKA szóbeli mentességi kérelméből, hogy az EKA már tájékoztatta a Bizottságot a néhány tagállamban már felállított kompenzációs rendszerről, a felperes nem szolgált az említett rendszer létezését bizonyító írásbeli bizonyítékokkal, és a szóbeli nyilatkozatában sem pontosította az említett rendszerrel kapcsolatos időpontokat, helyeket és részletszabályokat.

145 Ezenkívül, ami azt a tényt illeti, hogy a felperes tájékoztatta a Bizottságot, hogy három sikeres áremelésre került sor, a Bizottság e tekintetben a megtámadott határozat (572) preambulumbekezdésében megállapította, hogy „ami az 1993-as, 1994-es és 1995-ös áremeléseket illeti, [L.] általában véve megerősítette az EKA által már átadott információkat, anélkül hogy önként egyéb pontosításokkal szolgált volna a szóban forgó magatartásokra vonatkozóan". E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el semmilyen nyilvánvaló értékelési hibát azáltal, hogy kizárta, hogy ezen információ jelentős hozzáadott értékkel bírhat. Azon a tényen kívül ugyanis, ami kiderül az EKA szóbeli mentességi kérelméből, hogy az EKA már részletes információkkal szolgált a Bizottság számára ezen áremelések időszakosságát, összegét és mechanizmusát illetően, a felperes nem szolgált bizonyítékokkal, sem a Bizottság rendelkezésére álló részleteket kiegészítő részletekkel az állításai alátámasztása végett, így nem könnyítette meg jelentősen a Bizottság azon feladatát, hogy bizonyítsa e tényeket a fenti 137. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében.

146 Továbbá ami „a kartell tagjai közötti nézeteltérésre vonatkozó számos információt" illeti a MODO mint ügyfél azon döntését követően, hogy 1998 közepétől kezdve már nem a felperestől szerez be, és a különböző, 1999-ben és 2000 tavaszán egymást követő találkozókra vonatkozóan, amelyekről a felperes értesítette a Bizottságot, meg kell állapítani, hogy ez utóbbi többek között a megtámadott határozat (573) preambulumbekezdésében kijelentette, hogy „[L.] nyilatkozatai megerősítették

az EKA és a Finnish Chemicals nyilatkozatainak legfontosabb elemeit, azonban […] nem derítettek fényt olyan új tényezőkre vagy kiegészítő bizonyítékokra, amelyek érzékelhetően megerősítenék a Bizottságnak a szóban forgó tények bizonyítására való képességét". E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el semmilyen nyilvánvaló értékelési hibát azáltal, hogy kizárta, hogy ezen információ jelentős hozzáadott értékkel bírt. Azon a tényen kívül ugyanis, hogy az EKA szóbeli mentességi kérelmében tájékoztatta a Bizottságot a kartell tagjai között a MODO-val mint ügyféllel kapcsolatos nézeteltérésről, meg kell állapítani, hogy a felperes nem szolgált sem bizonyítékokkal, sem pontosításokkal kijelentései alátámasztása végett, amelyek lehetővé tették volna, hogy a Bizottság bizonyítsa a jogsértés tényállását, amelyet a Bizottságnak – amint kifejezetten kitűnik a megtámadott határozat (215) és (216) preambulumbekezdéséből, a Finnish Chemicals által átadott dokumentumok alapján kellett bizonyítania.

147 Másfelől ami a felperes azon információját illeti, amely szerint a kartell a 2000-es év közepén fejeződött be, a versenyjog tiszteletben tartására vonatkozó programok elfogadását követően, a Bizottság a megtámadott határozat (575) preambulumbekezdésében kijelenti, hogy „[L.] megelégedett az EKA nyilatkozatának megerősítésével [a versenyjog tiszteletben tartására] vonatkozó programok elfogadásának hatását illetően, anélkül, hogy új bizonyítékokkal szolgált volna ezzel kapcsolatban". E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el semmilyen nyilvánvaló értékelési hibát azáltal, hogy kizárta, hogy ezen információ jelentős hozzáadott értékkel bír. Azon a tényen kívül ugyan is, hogy ez az információ önmagában pontatlan a Bizottság által a jogsértés végének megállapítása érdekében meghatározott pontos időponthoz, 2000. február 9-hez [lásd a megtámadott határozat 1. cikkének e) pontját] viszonyítva, ezen információnak – amellyel a Bizottság már rendelkezett – a felperes általi puszta szóbeli megerősítése nem könnyítette meg jelentősen a Bizottság munkáját a fenti 137. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében.

148 Az előzőek fényében el kell utasítani a felperes azon kifogását, amely szerint az általa a Bizottságnak szolgáltatott információk, amelyek megerősítették azokat az információkat, amelyekkel a Bizottság már rendelkezett, jelentős hozzáadott értékkel bírtak.

149 Harmadszor amennyiben a felperes azt állítja, hogy az általa a Bizottságnak szolgáltatott bizonyos információk új tényezőkre derítettek fényt, amelyekről korábban a Bizottságnak nem volt tudomása, és amelyek tehát érzékelhetően megerősítették a szóban forgó tények bizonyítására való képességét, meg kell vizsgálni azt a két információt, amelyekre a felperes e kifogás alátámasztása érdekében utal.

150 Mindenekelőtt ami azt a tényt illeti, hogy a felperes tájékoztatta a Bizottságot egy olyan lista létezéséről, amelyet nem őrzött meg, és amely a kartell tagjainak minden egyes közös ügyfele tekintetében meghatározta azokat az eladási mennyiségeket, amelyeket nekik nyújtottak, meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el semmilyen nyilvánvaló értékelési hibát azzal, hogy nem biztosított bírságcsökkentést ezen a címen. Ugyanis, mivel – amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (76) preambulumbekezdésében megállapította – a felperes nem adta át neki az említett listát, az ilyen információ nem teszi számára lehetővé a szóban forgó jogsértést megalapozó tényállás bizonyítását.

151 Végül ami azon tényt illeti, hogy a felperes volt az első vállalkozás, amelyik meghatározta azon kontinentális európai ügyfeleket, akikre vonatkozott az eladási mennyiségek elosztása, ami lehetővé tette volna a Bizottságnak a kartell földrajzi kiterjedésének értékelését, és információkérésekhez szolgálhatott volna alapul, meg kell állapítnai, hogy bár a Bizottság nem nyilatkozott külön erről az érvről a megtámadott határozatban, a megtámadott határozat (576) preambulumbekezdésében többek között megállapította, hogy „általában véve [a felperes] által szolgáltatott információk minőségét és mennyiségét nagyon behatároltnak kell tekinteni", és hogy „bár [a felperes] nagyon általánosan megerősíthette a kartell működésének bizonyos szempontjait, ezt nem olyan módon tette, hogy azzal érzékelhetően megerősíthette volna a Bizottságnak a jogsértés bizonyítására való képességét". E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el semmilyen nyilvánvaló értékelési hibát. Ugyanis bár azon vállalkozások nevének jegyzéke, amelyek a kartellt alkották, kiegészítette az EKA által a Bizottságnak átadott jegyzéket, az említett vállalkozásokra vonatkozó mennyiségelosztási rendszer alkalmazására, időpontjaira és számadataira vonatkozó részletek közlésének hiányában az ilyen információ nem képviselt jelentős hozzáadott értéket a Bizottság számára. A felperes által a tárgyaláson felhozott azon érv, amely szerint

a Bizottság a kartellben részt vevő vállalkozásokhoz intézett információkérésekkel kiegészíthette volna azokat az információkat, amelyekkel számára szolgált, nem módosítja e következtetést. Ugyanis amennyiben a felperes nem adta át ezeket a részletes információkat, amelyekről – mivel részt vett az említett elosztási rendszerben – szükségképpen tudomása volt, az a tény, hogy a Bizottság esetleg megerősíthette vagy kiegészíthette volna ezeket az információkat saját vizsgálati jogkörei alkalmazásával, nem módosítja azon következtetést, amely szerint a felperes által szolgáltatott információ nem könnyítette meg a Bizottság munkáját a szóban forgó jogsértést megalapozó tények megállapítása érdekében.

152 Ezért el kell utasítani – mint megalapozatlant – a felperes harmadik kifogását, amely szerint az általa a Bizottságnak szolgáltatott információk, amelyekről utóbbinak korábban nem volt tudomása, jelentős hozzáadott értéket képviseltek.

153 Negyedszer – ami a felperes azon kifogását illeti, amely szerint magának a megtámadott határozatnak a szövege mutatja, hogy a Bizottság több, a felperes által átadott információra támaszkodott a jogsértés fennállásának bizonyítása és néhány más forrásból származó bizonyíték megerősítése érdekében – meg kell vizsgálni, hogy kiderül-e a megtámadott határozat azon preambulumbekezdéseiből, amelyekre a felperes utal, és amelyeket a fenti 126. pont ismertet, hogy ténylegesen jelentősen megerősítette a Bizottság azon képességét, hogy a szóban forgó jogsértést alkotó tényeket bizonyítani tudja.

154 Mindenekelőtt, ami a megtámadott határozat (76) preambulumbekezdését, és az ahhoz kapcsolódó 116. sz. lábjegyzetet illeti, a Bizottság ott a kartell általános működését mutatja be, amelyre többek között a „rendszeres, két-, vagy többoldalú találkozók és telefonbeszélgetések formájában történő kapcsolattartás volt [jellemző], nem követtek azonban előre meghatározott tervet”. A Bizottság hozzáteszi, hogy „[a felperes]

szerint a kartell legelején elkészítették a közös ügyfelek és azon eladási mennyiségek listáját, amelyeket a kartell tagjai, az egyes nátrium-klorát-gyártók nekik nyújthattak", és hogy „[a felperes] azonban nem nyújtotta be a szóban forgó listát a Bizottságnak". E tekintetben meg kell tehát állapítani, hogy a fenti 144. és 150. pontban kifejtettekkel megegyező okokból ezen információ – amellyel kapcsolatban a Bizottság kifejezetten megállapította, hogy a felperes nem terjesztett elő semmilyen tárgyi bizonyítékot – nem képviselt jelentős hozzáadott értéket. A Bizottság tehát nem követett el semmilyen nyilvánvaló értékelési hibát azzal, hogy kizárta, hogy ezen információ ilyen erővel bír.

155 Ezenkívül, ami a megtámadott határozat 118. sz. lábjegyzetét illeti, a Bizottság megállapítja, hogy a felperes „megerősítette [az EKA szóbeli nyilatkozatait] az EKA által bemutatott piacfelosztási mechanizmus és kompenzációs rendszer létezésére [vonatkozóan]". E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy bár a felperes megerősítette az ilyen versenyellenes gyakorlat létezését, ez az egyetlen információ önmagában nem volt elég ahhoz, hogy lehetővé tegye a Bizottságnak a jogsértést megalapozó tényállás bizonyítását. Ezért a fenti 144. pontban ismertett okokkal megegyező okokból nem tekinthető úgy, hogy kizárólag ezen információ, amelyről a Bizottságnak már tudomása volt, jelentős hozzáadott értéket képvisel.

156 Végül, ami a megtámadott határozat (98) preambulumbekezdését és az ahhoz kapcsolódó 142. sz. lábjegyzetet illeti, a Bizottság azokban megállapítja, hogy „az EKA azt is felidézi, hogy 1995 körül úgy döntött a Finnish Chemicals-szel és [a felperessel], hogy »jelentős áremelést hajtanak végre, ami működött« Portugália esetében, tekintettel az escudo értékcsökkenésére", hogy „az EKA által előterjesztett bizonyítékok arra utalnak, hogy 1995-ben a vállalkozás a portugál ügyfelei tekintetében alkalmazott díjakat 31, illetve 44%-kal megemelte az 1993-ban alkalmazott árakhoz képest", és hogy „[a felperes] egy 1995-ös sikeres áremelést is megemlít". A megtámadott határozat szövegéből kitűnik tehát, hogy ezen 1995-ös áremelés bizonyított az EKA által szolgáltatott szóbeli információk és dokumentumok alapján, amit a felperes nem vitat. Ezért, még ha a felperes által közölt szóbeli információ megerősíti is az EKA információját, a fenti 137. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően

azt nem lehet úgy tekinteni, mint amely jelentős hozzáadott értékkel bír, mivel ezt az információt már átadta az EKA, és mivel a felperes nem szolgált további részletekkel az említett áremelésre vonatkozóan.

157 Továbbá ami a megtámadott határozat (207) preambulumbekezdését és az ahhoz kapcsolódó 259. sz. lábjegyzetet illeti, a Bizottság azokban megállapítja, hogy „[m]eg kell jegyezni, hogy a Finnish Chemicals és [a felperes] közötti, a MODO-val [mint ügyféllel] kapcsolatos viták során [L.] felhívta [B.-t] (a Finnish Chemicals franciaországi importőrének, a Quadrimex-nek a képviselőjét,) [a felperes] által veszített mennyiségek megbeszélése érdekében", és hogy „ezen 1998. október 2-i és 5-i hívások során [L.] a skandináv agresszivitásról panaszkodott, és mennyiségi ellentételezést kért [a felperes] számára". E tekintetben kitűnik a megtámadott határozat 257. sz. lábjegyzetében és az említett határozat „1998 – a MODO mint ügyfél körüli konfliktus" című 4.3.1.20. pontjában hivatkozott dokumentumokból, hogy a MODO mint ügyfél ellátása, az érintkezések időpontja és a szétosztott mennyiségek kapcsán a versenytársak között létesített kapcsolatok pontos jellegének bizonyítása érdekében a Bizottság teljes egészében azokra az információkra támaszkodott, amelyeket a Finnish Chemicals szolgáltatott számára. A Bizottság tehát nem követett semmilyen nyilvánvaló értékelési hibát azáltal, hogy kizárta, hogy a felperes által e tekintetben szolgáltatott információ jelentős hozzáadott értékkel bír.

158 Továbbá, ami a megtámadott határozat (254) preambulumbekezdését, és az ahhoz kapcsolódó 305. sz. lábjegyzetet illeti, a Bizottság azokban megállapítja, hogy a felperes kijelentette, hogy „[L.] úgy hiszi, emlékszik a Finnish Chemicals és [a felperes] között annak megértése érdekében tartott találkozóra, hogy miért nem tartották be a MODO-ra alkalmazandó elosztási szabályokat", és hogy „e találkozó során, amelyre [L.] azt gondolja, hogy 1999 első negyedévében került sor Finnországban, a Finnish Chemicals úgy nyilatkozott, a [MODO] kizárólagos beszállítójává vált anyavállalatának a MODO-val kötött megállapodása [következtében], megszakítva

ezáltal az ezen ügyfél kapcsán az EKA, a Finnish Chemicals és [a felperes] között fennálló megállapodást". E tekintetben meg kell említeni, hogy a megtámadott határozat (255) preambulumbekezdésében a Bizottság hozzáfűzi, hogy „azonban mivel a MODO és a Finnish Chemicals közötti szerződést csak 1999 szeptemberében kötötték meg, a Bizottság úgy tekinti, hogy [L.] összetévesztette az időpontokat és a helyszíneket, és valójában az 1999. november 9-i, koppenhágai találkozót eleveníti fel". Ennélfogva, azon kívül, hogy a felperes által szolgáltatott szóbeli információ saját vallomása szerint bizonytalan („[L.] úgy hiszi, emlékszik"), de pontatlan is, mindenesetre meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem hogy nem használja azt a jogsértést megalapozó tényállás bizonyítása érdekében, hanem kifejezetten megállapítja a megtámadott határozat (255) preambulumbekezdésében, hogy ezek az információk tévesek, amit egyébként a felperes nem vitat. Ezért a Bizottság nem követett el semmilyen nyilvánvaló értékelési hibát azzal, hogy úgy vélte, hogy ezen meg nem erősített információ nem bír jelentős hozzáadott értékkel.

159 Ezenkívül a megtámadott határozat 325. sz. lábjegyzete visszautal az említett határozat (273) preambulumbekezdésére, amelyben a Bizottság többek között azt állapítja meg, hogy a felperes „az EKA, a Finnish Chemicals és [ő] közötte létrejött »2000 tavaszi« találkozót említ, amelyről feltételezni kell, hogy [a megtámadott határozat] (283) preambulumbekezdésében bemutatott 2000. február 9-i találkozóról van szó". Ez utóbbi preambulumbekezdésben a Bizottság pontosítja, hogy a 2000. február 9-i találkozón kívül az EKA „azt mondta, hogy visszautasította, hogy bármilyen újabb megbeszélésen részt vegyen a versenytársakkal". A megtámadott határozat (284) preambulumbekezdésében és az ahhoz kapcsolódó 337. sz. lábjegyzetben a Bizottság megállapítja, hogy „a nátrium-klorát-piacon a Közösségben 1999-ben történt változások (különösen az árubeszerzési szerződés Finnish Chemicals és a MODO közötti megkötésével) a nátrium-klorát-gyártók közötti szerződések végéhez vezettek, és még ha néhány telefonhívásra és találkozóra sor is került 2000 januárjában és februárjában […], a szokásos együttműködési szint, amely lényegében az eladási mennyiségek maguk közötti elosztására irányuló erőfeszítéseket foglalta magában, nem állt helyre". A megtámadott határozat 337. sz. lábjegyzetében a Bizottság pontosítja, hogy az „EKA és [a felperes] a [versenyjog tiszteletben tartására vonatkozó programjaikra] utalnak, amelyeket 1999-ben, illetve 2000-ben vezettek be", míg „a Finnish Chemicals kijelenti, hogy a versenytársakkal való kapcsolatok megszűntek, amint megkötötte a szerződést a MODO-val [mint ügyféllel]." Az előzőek fényében meg kell állapítani,

hogy a Bizottság nem követett el semmilyen nyilvánvaló értékelési hibát azzal, hogy úgy tekintette, hogy a felperes által szolgáltatott információk nem képviseltek jelentős hozzáadott értéket. Azon kívül ugyanis, hogy a felperes által szolgáltatott információ, amely szerint a kartell a [versenyjog tiszteletben tartására vonatkozó programok] elfogadásával véget ért, pontatlan a Bizottság által a jogsértés végének megállapítása érdekében meghatározott pontos időponthoz viszonyítva, a Bizottság – amint kitűnik a megtámadott határozat (290) preambulumbekezdéséből – az EKA által adott pontosítások alapján állapíthatta meg, hogy a jogsértés a CEFIC szakmai egyesület találkozójával ért véget, amelyet 2000. február 9-én tartottak.

160 Következésképpen el kell utasítani – mint megalapozatlant – a felperes negyedik kifogását, amely szerint magának a megtámadott határozatnak a szövegéből kiderül, hogy jelentős hozzáadott értékkel bíró információt szolgáltatott, valamint a harmadik jogalapot egészében véve el kell utasítani.

c) A bírságcsökkentésnek a felperes részére a 2002. évi engedékenységi közlemény hatályán kívül történő biztosításának hiányára alapított negyedik jogalapról

161 A felperes lényegében úgy érvel, hogy a Bizottság jogi és ténybeli hibákat vétett azáltal, hogy nem biztosított számára bírságcsökkentést a 2002. évi engedékenységi közlemény hatályán kívül. A Törvényszék célszerűnek tartja, hogy e jogalap három részét részben attól eltérő sorrendben vizsgálja meg, mint ahogy azokat a felperes előadja.

A Bizottság által azáltal elkövetett jogi és ténybeli hibákra alapított második részről, hogy azt állapította meg, hogy a felperes együttműködése nem igazol bírságcsökkentést az iránymutatásban szereplő enyhítő körülmények alapján

– A felek érvei

162 A felperes azt állítja, hogy a Bizottság jogi és ténybeli hibákat követett el, amennyiben a felperes nem részesült bírságcsökkentésben az enyhítő körülmények alapján, annak ellenére, hogy az iránymutatás 29. pontjának negyedik francia bekezdése előírja az ilyen csökkentést. Szerinte az említett pont – amelynek a Bizottság nem tulajdoníthatna megszorító értelmezést, rendkívüli körülményekre korlátozva az alkalmazását – ugyanis úgy rendelkezik, hogy azon vállalkozás, amely nem kellően működött együtt a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján, bírságcsökkentésben részesülhet, ha egyrészt bizonyítékkal szolgál a hatékony együttműködésről, másrészt pedig, hogy ha ezen együttműködés meghaladja a jog által előírt jogi kötelezettségeket.

163 Először is a felperes megjegyzi, hogy, az [EK] 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/C.38.281/B.2 – nyersdohány – Olaszország) 2005. október 20-án hozott bizottsági határozat (385)–(398) preambulumbekezdésében a Bizottság az iránymutatás 29. cikkének negyedik francia bekezdését alkalmazta az enyhítő körülmények okán 50%-os bírságcsökkentés biztosítása érdekében azon vállalkozás tekintetében, amelytől megvonták a 2002. évi engedékenységi közlemény keretében engedélyezett, bírságok alóli feltételes mentességet. Tekintettel különösen erre a határozatra, valamint Bizottság egyéb határozataira, érthetetlen, hogy a felperes, aki nem vitatta a tényállást, és aki együttműködött az eljárás során, nem részesül bírságcsökkentésben az enyhítő körülmények okán.

164 Másodszor a felperes azt állítja egyrészt, hogy hatékonyan együttműködött a Bizottsággal. Nemcsak elismerte a jogsértésben való részvételét a vizsgálat elejétől kezdve, amint az kitűnik többek között abból, hogy a felperes volt a második vállalkozás, amely együttműködött a Bizottsággal, hanem nagyszámú részletes információval is szolgált, amelyek lehetővé tették a kartell jellegének és időtartamának, résztvevőinek és működési módjának pontosítását, amint kiderül a Bizottság információkérésére adott 2004. október 18-i válaszában általa közölt információkból.

165 Másrészt a felperes az együttműködésre vonatkozó jogi kötelezettségeket messze meghaladó együttműködést ajánlott fel. A 2002. évi engedékenységi közlemény szerinti kérelmétől kezdve ugyanis szorosan és folyamatosan együttműködött a Bizottsággal, amint kitűnik a Bizottság 2007. február 16-i információkérésére általa adott válaszokból. Ezáltal nemcsak lemondott az önvádra kötelezés tilalmához való jogáról, hanem aktívan részt is vett a jogsértés fennállásának bizonyításában.

166 A Bizottság vitatja a felperes érveit.

– A Törvényszék álláspontja

167 A felperes lényegében azt állítja, hogy figyelembe véve az általa a közigazgatási eljárás során a Bizottságnak nyújtott együttműködést, a Bizottság jogi és ténybeli hibákat vétett azáltal, hogy nem biztosított számára bírságcsökkentést az iránymutatás 29. pontjának negyedik francia bekezdése alapján.

168 Először is meg kell állapítani, hogy az iránymutatás 29. pontjának negyedik francia bekezdésében a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy a bírság összegének meghatározásakor figyelembe veendő enyhítő körülmények értékelésére vonatkozó jogköre keretében csökkenti a bírságot, amikor a „[…] vállalkozás hatékonyan együttműködik a Bizottsággal az [e]ngedékenységi [k]özlemény hatályán, valamint a jog által előírt együttműködési kötelezettségein túl".

169 Az iránymutatás 29. pontja negyedik francia bekezdésének alkalmazása azonban nem járhat azzal a következménnyel, hogy megakadályozza a 2002. évi engedékenységi közlemény hatékony érvényesülését. Meg kell állapítani ugyanis, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény 1. pontja előírja, hogy az említett közlemény „megállapítja azt a keretet, amelyben jutalmazni lehet a Bizottság vizsgálatai során együttműködő olyan vállalkozásokat, amelyek a Közösséget érintő titkos kartellben vesznek vagy vettek részt". Az említett közlemény szövegéből és rendszeréből következik tehát, hogy a vállalkozások főszabály szerint csak akkor részesülhetnek együttműködésük alapján a bírság csökkentésében, ha eleget tesznek az említett közlemény által előírt szigorú feltételeknek.

170 Ezért a 2002. évi engedékenységi közlemény hatékony érvényesülésének megőrzése érdekében csak kivételes helyzetekben lehetséges, hogy a Bizottság köteles a bírságcsökkentést biztosítani valamely vállalkozásnak az iránymutatás 29. pontjának negyedik francia bekezdése alapján. Ez az eset áll fenn, ha valamely vállalkozás együttműködése – miközben meghaladja az együttműködésre vonatkozó jogi kötelezettségét, anélkül azonban, hogy bírságcsökkentésre jogosítaná a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján – objektív haszonnal jár a Bizottság számára. Az ilyen hasznosságot meg kell állapítani akkor, ha a Bizottság a végleges határozatában olyan bizonyítékokra támaszkodik, amelyeket valamely vállalkozás szolgáltatott számára az együttműködése során, és amelyek hiányában a Bizottság nem tudta volna teljes egészében vagy részben szankcionálni a szóban forgó jogsértést.

171 A jelen esetben egyrészt meg kell állapítani, hogy a felperes nem ad elő egyetlen olyan érvet vagy bizonyítékot sem, amely igazolná, hogy együttműködése nélkül a Bizottság nem szankcionálhatta volna teljes egészében vagy részben a megtámadott határozatban megállapított jogsértést. Másrészt és mindenesetre a megtámadott határozatból kitűnik, hogy tekintettel a felperes által szolgáltatott információk bizonytalan, pontatlan vagy alá nem támasztott jellegére (lásd a fenti 141–159. pontot), az említett információk nem voltak hasznosak a Bizottság számára, mivel általa máshonnan beszerzett bizonyítékokra támaszkodott a jogsértést megalapozó tényállás bizonyítása érdekében.

172 Ennélfogva a felperes nem bizonyította, hogy a Bizottság tévesen alkalmazta a jogot vagy nyilvánvaló értékelési hibát követett el azáltal, hogy nem biztosított számára bírságcsökkentést az iránymutatás 29. pontjának negyedik francia bekezdése alapján.

173 A felperes által ezzel kapcsolatban felhozott érvek nem változtatnak ezen a megállapításon.

174 Először is amennyiben a felperes azt állítja, hogy bírságcsökkentésben kellett volna részesülnie, mivel lemondott az önvádra kötelezés tilalmához való alapvető jogáról, el kell utasítani ezen érvet, mint megalapozatlant. Azon a tényen kívül ugyanis, hogy a felperesnek módjában állt együttműködni a Bizottsággal vagy vitatni a szóban forgó jogsértésben való részvételét, a Bizottság csak akkor lett volna köteles bírságcsökkentést biztosítani számára az iránymutatás 29. pontjának negyedik francia bekezdése alapján, ha a fenti 170. pontban ismertetett feltételek teljesültek volna a jelen esetben.

175 Másodszor amennyiben a felperes úgy érvel, hogy a Bizottság más ügyekben bírságcsökkentést adott a vállalkozásoknak az együttműködésükért az iránymutatás 29. pontjának negyedik francia bekezdése alapján, ezen érvet – mint hatástalant – el

kell utasítani. Ugyanis mivel az egyes esetek körülményei alapján kell megvizsgálni, hogy a Bizottság teljes egészében vagy részben szankcionálhatta-e volna valamely kartellt a vállalkozás által nyújtott együttműködés hiányában, az ilyen érv nincs hatással a fenti 172. pontban ismertetett azon megállapításra, amely szerint a felperes nem bizonyította a jelen esetben, hogy a Bizottságnak bírságcsökkentést kellett volna számára biztosítani a 2002. évi engedékenységi közlemény hatályán kívül.

176 Következésképpen el kell utasítani a negyedik jogalap második részét részben mint megalapozatlant, részben mint hatástalant.

A gondos ügyintézés elvének és az arányosság elvének megsértésére alapított első részről, tekintettel a tényállás vitatásának hiányára és a felperes együttműködésére

– A felek érvei

177 A felperes azt állítja, hogy a Bizottság megsértette a gondos ügyintézés és az arányosság elvét. E tekintetben úgy véli, hogy figyelemmel arra, hogy a vizsgálat elejétől fogva elismerte a jogsértésben való részvételét, és a kifogásközlés kézbesítését követően nem vitatta a tényállást, bírságcsökkentésben kellett volna részesülnie a 2002. évi engedékenységi közlemény hatályán kívül.

178 Először is a felperes úgy véli, hogy a tényállás vitatásának hiánya három okból igazolja a bírságcsökkentést. Mindenekelőtt azt eredményezi, hogy az érintett vállalkozás lemond az önvádra kötelezés tilalmához való alapvető jogáról, és arról a jogáról, hogy a többi vállalkozás nyilatkozatait vitassa, amelyek az engedékenységet kérték. Továbbá meghaladja a Bizottsággal való együttműködésre vonatkozó jogi kötelezettséget. Végül jelentősen megkönnyíti a Bizottság munkáját.

179 Másodszor a felperes megjegyzi, hogy a tényállás vitatása hiányának hasznosságát elismerte az ítélkezési gyakorlat. Egyrészt a T-30/05. sz., Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ügyben 2007. szeptember 12-én hozott ítéletének (az EBHT-ban nem tették közzé) 251. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy a bírság csökkentése a tényállás vitatásának hiánya és az együttműködés alapján igazolt, ha a szóban forgó vállalkozás magatartása lehetővé tette a Bizottság számára a jogsértés fennállásának kevesebb nehézséggel történő megállapítását. A tárgyaláson ezzel kapcsolatban a fenti 65. pontban hivatkozott Hoechst kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 95–97. pontjára, és a fenti 63. pontban hivatkozott Gütermann és Zwicky kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 221. pontjára is hivatkozott. Másrészt a tényállás vállalkozás által történő elismerésének jelentősége hallgatólagosan a fenti 100. pontban hivatkozott Tokai Carbon és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 112., 418. és 457. pontjából is következik.

180 Harmadszor a felperes megállapítja, hogy a tényállás vitatása hiányának értékét a Bizottság is elismerte a korábbi határozathozatali gyakorlatában. Egyrészt a jogsértés elismerésének tényleges hasznosságát megerősítette az 1/2003 rendelet 7. és 23. cikke szerint kartellügyekben hozott határozatok elfogadása érdekében folytatott vitarendezési eljárások lefolytatásáról szóló bizottsági közlemény elfogadása (HL 2008. C 167, 1. o., 32. és 33. pont, a továbbiakban: vitarendezésről szóló közlemény), amely a bírság összegének a vállalkozással szemben alkalmazható 10%-os csökkentéséről rendelkezik, ha a vállalkozás elismeri a kartellben való részvételét. Másrészt a vitarendezésről szóló közleményből következő eljárás a Bizottság határozathozatali gyakorlatának folytonosságába illeszkedik, amelynek értelmében a kartellügyek esetében a pénzbírságok alóli mentességről és a pénzbírságok csökkentéséről szóló bizottsági

közlemény (HL 1996. C 207., 4. o.; a továbbiakban: 1996. évi engedékenységi közlemény) D. pontja (2) bekezdésének megfelelően a bírság összegének 10%-os csökkentése nyújtandó akkor, ha a vállalkozás nem „vitatja azoknak a tényeknek a valós voltát, amelyekre a Bizottság vádjait alapítja". Másfelől azon tény, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény – az 1996. évi engedékenységi közleménytől eltérően – nem írja elő, és nem is zárja ki, hogy a bírság csökkentésére sor kerüljön akkor, ha valamely vállalkozás nem vitatja a tényeket, nem korlátozhatja a közösségi jog általános elveinek – így az arányosság és a gondos ügyintézés elvének – hatályát.

181 Negyedszer a felperes megjegyzi, hogy a német és francia jogszabályok, valamint az Egyesült Királyság jogszabályai alapján bírságcsökkentés adható azon vállalkozásnak, amely lényegében vagy nem vitatja a tények valós voltát, vagy elismeri azokat.

182 A Bizottság vitatja a felperes érveit.

– A Törvényszék álláspontja

183 Először is ami a felperes azon érvét illeti, amely szerint a Bizottság megsértette a gondos ügyintézés elvét azáltal, hogy nem biztosított neki bírságcsökkentést a 2002. évi engedékenységi közlemény hatályán kívül, emlékeztetni kell arra, hogy amint kitűnik a fenti 111. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból, a gondos ügyintézés elve alapján hatáskörrel rendelkező hatóság köteles gondosan és pártatlanul megvizsgálni az adott eset összes releváns körülményét.

184 A jelen esetben a megtámadott határozat (544) preambulumbekezdéséből kitűnik egyrészt, hogy a Bizottság azt állapította meg, hogy „a szóban forgó valamennyi tényre tekintettel a jelen ügy semmilyen rendkívüli körülménye nem igazolhatja a bírságcsökkentés biztosítását a [felperes] számára a 2002. évi [engedékenységi] közlemény hatályán kívül”. Másrészt a Bizottság az említett preambulumbekezdésben azt állapította meg, hogy „[az 1996. évi engedékenységi] közleménytől eltérően a 2002. évi engedékenységi közlemény már nem írta elő a bírság csökkentését a tények vitatásának [hiánya esetén], és a Bizottság semmiképpen nem sugallta azt a jelen ügyben, hogy csökkentést adhatott volna a [2002. évi engedékenységi] közleményen »kívül«”.

185 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a felperes, aki nem ad elő egyetlen olyan érvet vagy bizonyítékot sem, amely azt igazolja, hogy a Bizottság nem vizsgálta meg gondosan és pártatlanul az általa a közigazgatási eljárás során nyújtott együttműködést, nem bizonyította, hogy a Bizottság megsértette a gondos ügyintézés elvét.

186 E kifogást tehát mint megalapozatlant el kell utasítani.

187 Másodszor ami azon kifogását illeti, amely szerint a Bizottság megsértette az arányosság elvét azáltal, hogy nem adott semmilyen bírságcsökkentést a felperesnek amiatt, hogy az nem vitatta a tényeket, és hogy együttműködött a Bizottsággal a közigazgatási eljárás során, először is emlékeztetni kell arra, hogy amint kitűnik a fenti 63. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból, az arányosság elve azzal jár, hogy a Bizottságnak a jogsértés súlyának értékelése során figyelembe vett tényezőkkel arányosan kell meghatároznia a bírság összegét, és hogy e tényezőket egységes és objektíven igazolható módon kell alkalmaznia.

188 A jelen esetben meg kell állapítani, hogy a felperes nem bizonyítja, hogy a Bizottság túllépte mérlegelési jogkörét a bírság összegének meghatározása során figyelembe veendő tényezőket illetően annak kizárásával, hogy a tények részéről való vitatásának hiánya, és a közigazgatási eljárás során való együttműködése jogot keletkeztet a bírság csökkentésére.

189 Ugyanis először is, amennyiben a felperes úgy érvel, hogy a Bizottság korábbi határozathozatali gyakorlatából kitűnik, hogy utóbbi bírságcsökkentést adott azoknak a vállalkozásoknak, amelyek nem vitatták a tényeket, és együttműködtek vele, el kell utasítani a jelen érvet, mint hatástalant. Egyrészt nem vitatott, hogy az 1996. évi engedékenységi közlemény D. pontjának (2) bekezdése, amelyet a Bizottság alkalmazott a kartelleket szankcionáló korábbi határozataiban, amelyekre a felperes hivatkozik, a bírság összegének 10–50%-os csökkentésének nyújtását írja elő akkor, ha a kifogásközlés kézhezvételét követően a vállalkozás „nem vitat[ta] azoknak a tényeknek a valós voltát, amelyekre a Bizottság vádjait alapít[otta]", meg kell állapítani, hogy az említett közlemény, amelyet felváltott a 2002. évi engedékenységi közlemény, nem alkalmazandó a jelen ügy tényeire. Másrészt, ellentétben azzal, amit a felperes állít, és amint azt a Bizottság megjegyzi, az 1996. évi engedékenységi közleménynek a 2002. évi engedékenységi közleménnyel való felváltása, amely nem írja elő a bírságcsökkentést a tények vitatásának puszta hiánya esetén, a Bizottság egyértelműen kizárta, hogy bírságcsökkentést lehessen adni ezen az alapon a 2002. évi engedékenységi közlemény vagy az iránymutatás 29. pontja negyedik francia bekezdésének keretében. Ugyanis a Bizottság csak akkor köteles valamely vállalkozás számára bírságcsökkentést adni, ha az vagy – amint a fenti 131. pont bemutatta – az említett közlemény 21. pontja értelmében jelentős hozzáadott értékkel bíró bizonyítékokat nyújt, vagy – amint a 170. pont megállapította – olyan információkat, amelyek hiányában a Bizottság teljes egészében vagy részben nem szankcionálhatta volna a szóban forgó jogsértést a végleges határozatában.

190 Másodszor el kell utasítani – mint megalapozatlant – a felperes azon érvét, amely szerint kitűnik a fenti 179. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból, hogy a Bizottság

köteles bírságcsökkentést adni azon vállalkozásnak, amely lehetővé tette a jogsértés fennállásának kevesebb nehézséggel történő megállapítását, különösen akkor, ha az említett vállalkozás kifejezetten kijelentette, hogy nem vitatja a tényeket. Ezen ítélkezési gyakorlat ugyanis nem kérdőjelezi meg a fenti 175. pontban ismertetett azon megállapítást, amely szerint a felperes a jelen esetben nem bizonyította, hogy együttműködése hiányában a Bizottság teljes egészében vagy részben nem állapíthatta volna a szóban forgó jogsértést. A felperes azon érvei, amelyek szerint a bírság csökkentése a tények vitatásának hiánya címén igazolható, amennyiben az meghaladja a Bizottsággal való együttműködésre vonatkozó jogi kötelezettséget, és amely jelenősen megkönnyíti a Bizottság munkáját, el kell utasítani mint megalapozatlanokat, mivel – amint a fenti 170. pontban a Törvényszék megállapította – a bírságcsökkentés megadása azon egyedüli objektív haszontól függ, amelyet a Bizottság valamely vállalkozás együttműködéséből húz.

191 Harmadszor a felperes azon érvét, amely szerint a Bizottság kifejezetten elismerte a vitarendezésről szóló közleményében, hogy valamely vállalkozás együttműködését jutalmazni kell, el kell utasítani, mint hatástalant. Ugyanis egyrészt – amint azzal a Bizottság jogosan érvel, anélkül hogy a felperes vitatná – az említett közlemény, amelyet közel egy hónappal a megtámadott határozat meghozatalát követően fogadtak el, nem vonatkozik a jelen ügy tényállására. Másrészt mindenesetre meg kell állapítani, hogy az említett közlemény 5. pontja alapján a Bizottság „széles mérlegelés jogkör[rel rendelkezik] […] annak meghatározására, mely ügyek lehetnek alkalmasak a vitarendezési megbeszélésekben való részvételre", és 10%-os bírságcsökkentés csak akkor adható, ha az azokban részt vevő vállalkozások eleget tesznek az említett közlemény feltételeinek. Ezért az említett közlemény alapján csak a Bizottság, és nem a vállalkozások feladata eldönteni, hogy az egyes esetek körülményeire tekintettel ezen eljárás alkalmazása megkönnyítheti-e a szóban forgó jogsértés szankcionálását, és ennek keretében a 10%-os bírságcsökkentés megadását azon vállalkozásnak, amely eleget tesz a feltételeknek.

192 Negyedszer ami a felperes azon érvét illeti, amely szerint az Európai Unió több tagállamának nemzeti versenyjoga alapján a tények vitatásának hiánya jogot keletkeztet

a bírságcsökkentésre, ezen érvet mint hatástalant el kell utasítani, mivel az említett szabályok, amelyek nem kötik a Bizottságot, nem minősülnek releváns jogi háttérnek annak megvizsgálása érdekében, hogy a Bizottság megsértette-e az arányosság elvét azáltal, hogy nem adott bírságcsökkentést a felperesnek az együttműködése alapján.

193 Az előző megállapítások fényében el kell utasítani – részben mint hatástalant és részben mint megalapozatlant – a felperes azon kifogását, amely szerint a Bizottság megsértette az arányosság elvét, és következésképpen teljes egészében el kell utasítani az első részt.

Az arányosság, a gondos ügyintézés és az egyenlő bánásmód elvének abból eredő megsértésére alapított harmadik részről, hogy az Aragonesast és a felperest tévesen kezelték azonos módon

– A felek érvei

194 A felperes úgy érvel, hogy a Bizottság megsértette az arányosság, az egyenlő bánásmód és a gondos ügyintézés elvét a megtámadott határozatban, mivel azon vállalkozást, amely elismeri a jogsértést és együttműködik a Bizottsággal, eltérően kell kezelni attól, amely vitatja a jogsértést.

195 E tekintetben a felperes megjegyzi, hogy az Aragonesashoz hasonlóan ő sem részesült semmilyen bírságcsökkentésben, még akkor sem, ha az Aragonesas vitatta a tényeket – a kifogásközlésre adott válaszában kijelentve, hogy nem vett részt a közös piac

egészét lefedő megállapodásokban –, ha a Bizottság által előterjesztett bizonyítékok elégtelenek voltak a jogsértés fennállásának bizonyításához amiatt, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján más vállalkozások által benyújtott kérelmek keretében szolgáltatták azokat, és ha semmilyen bizonyíték nem támaszotta alá, hogy rendszeresen együttműködött a kartell egyéb tagjaival.

– A Törvényszék álláspontja

196 Először is, ami a felperes azon kifogásait illeti, amelyek szerint a Bizottság megsértette a gondos ügyintézés és az arányosság elvét azáltal, hogy nem adott neki semmilyen bírságcsökkentést a 2002. évi engedékenységi közlemény hatályán kívüli együttműködése alapján, meg kell állapítani, hogy a felperes a negyedik jogalap ezen részének keretében nem ad elő egyetlen érvet sem a kifogásai alátámasztására, és hogy ezek a kifogások egybemosódnak az ugyanezen jogalap első részének keretében emelt kifogásokkal. Ezeket a kifogásokat tehát mint megalapozatlanokat el kell utasítani a fenti 183–193. pontban ismertetett okokból.

197 Másodszor, ami a felperes azon kifogását illeti, amely szerint a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét amiatt, hogy a felperes az Aragonesasétől – aki vitatta a tényeket a közigazgatási eljárás során – eltérő helyzetben van, emlékeztetni kell arra, hogy amint kitűnik a fenti 108. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból, az említett elv megköveteli, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérően, és az eltérő helyzeteket ne kezeljék ugyanúgy, hacsak az ilyen bánásmód objektíven nem igazolható.

198 A jelen esetben bár tény, hogy az Aragonesas vitatta a tényeket a közigazgatási eljárás során (lásd a megtámadott határozat (341)–(346) preambulumbekezdését), míg

a felperes azokat nem vitatta és együttműködött a Bizottsággal (lásd a megtámadott határozat (340) preambulumbekezdését), e két vállalkozás összehasonlítható helyzetben van, mivel egyikük sem tesz eleget a 2002. évi engedékenységi közlemény és az iránymutatás 29. pontja negyedik francia bekezdése által előírt azon feltételeknek, amelyek igazolnák a bírságcsökkentés megadását. A Bizottság tehát helyesen kezelte e két vállalkozást azonos módon.

199 Ennélfogva el kell utasítani – mint megalapozatlant – a felperes azon kifogását, amely szerint a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét, valamint a negyedik jogalap harmadik részét, és következésképpen a negyedik jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

200 Az előző megfontolások fényében el kell utasítani az első kereseti kérelmet mint megalapozatlant.

B – *A bírság összegének megváltoztatására irányuló másodlagos kérelmekről*

1. *A felek érvei*

201 Kereseti kérelme második pontjában, valamint írásbeli beadványaiban a felperes azt kéri, hogy a Törvényszék változtassa meg a vele szemben kiszabott bírság összegét. Ennek keretében különösen azt szeretné, hogy a Törvényszék először is csökkentse a bírság alapösszege visszaesés címén 90–50%-kal történő emelésének mértékét, másodszor pedig biztosítson számára 30–50%-os bírságcsökkentést, tekintettel a szoros együttműködésére a közigazgatási eljárás során, és amiatt, hogy nem vitatta a tényeket.

202 A Bizottság vitatja a felperes kérelmeit.

2. *A Törvényszék álláspontja*

203 Emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint az uniós bíróság által a versenyjogi tárgyú bizottsági határozatok tekintetében gyakorolt felülvizsgálati jogkör tekintetében az 1/2003 rendelet 31. cikke által az EK 229. cikk alapján a Törvényszék részére biztosított korlátlan felülvizsgálati jogkör az egyszerű jogszerűségi felülvizsgálaton kívül – amely csak a megsemmisítés iránti kereset elutasítását vagy a megtámadott aktus megsemmisítését teszi lehetővé – feljogosítja a Törvényszéket a megtámadott aktus megváltoztatására, még akkor is, ha megsemmisítésre nem kerül sor, figyelembe véve az ügy valamennyi körülményét, például a bírság összegének módosítása érdekében (lásd a Bíróság C-534/07. P. sz., Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 3-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-7415. o.] 86. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

204 Először is, ami a bírság felperessel szemben kiszabott alapösszege visszaesés címén 90%-os emelési mértékének megváltoztatása iránti kérelmet illeti, a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy tekintettel különösen a felperesnek a versenyszabályok megsértésére való erős hajlamára, teljes felülvizsgálati jogköre keretében nincs helye az említett mérték megváltoztatásának.

205 Másodszor, ami a felperessel szemben kiszabott bírság összegének amiatt való megváltoztatása iránti kérelmet illeti, hogy nem vitatta a tényeket és együttműködött a közigazgatási eljárás során, a Törvényszék úgy ítéli meg, amennyiben ezen együttműködés nem volt olyan jellegű, hogy lehetővé tegye a Bizottság számára a kartell teljes egészében vagy részben való szankcionálását, teljes felülvizsgálati jogköre keretében nincs helye bírságcsökkentés biztosításának.

206 Ezért, a jelen esetben egyéb olyan jellegű körülmények hiányában, amelyek a felperessel szemben kiszabott bírság összegének megváltozatásához vezetnek, a felperes kereseti kérelmének második pontját el kell utasítani, mint megalapozatlant.

207 Következésképpen a felperes keresetét teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

208 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A felperest, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (második tanács)

a következőképpen határozott:

1) A keresetet elutasítja.

2) Az Arkema France-ot kötelezi a költségek viselésére.

Pelikánová Jürimäe Soldevila Fragoso

Kihirdetve Luxembourgban, a 2011. május 17-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

A jogvita előzményei ..... II - 2299

Az eljárás és a felek kérelmei ..... II - 2308

A jogkérdésről ..... II - 2310

A – A megtámadott határozat megsemmisítésére irányuló elsődleges kérelmekről ... II - 2310

1. Az elfogadhatóságról ..... II - 2310

a) A felperes kereseti kérelmének első pontjára alapított, első elfogadhatatlansági kifogásról ..... II - 2311

b) A felperes által felhozott első jogalap elfogadhatatlanságára alapított, második elfogadhatatlansági kifogásról ..... II - 2312

2. Az ügy érdeméről ..... II - 2315

a) A bírság alapösszegének a felperessel szemben visszaesés címén való megemelésével összefüggő téves jogalkalmazásra alapított második jogalapról ..... II - 2315

A védelemhez való jog és az arányosság elve megsértésére alapított első részről, tekintettel a „peroxigén”-határozatnak a megtámadott határozatban a visszaesés címén való figyelembevételére ..... II - 2316

– A felek érvei ..... II - 2316

– A Törvényszék álláspontja ..... II - 2317

A ne bis in idem és az arányosság elvének megsértésére alapított második részről, tekintettel arra a tényre, hogy a Bizottság már figyelembe vette visszaesés címén a „peroxigén”-határozatot, a „polipropilén”-határozatot és a „PVC”-határozatot a felperest szankcionáló négy másik határozatban ..... II - 2323

– A felek érvei ..... II - 2323

– A Törvényszék álláspontja ..... II - 2325

Az arányosság, az egyenlő bánásmód és a gondos ügyintézés elvének megsértésére alapított harmadik részről, tekintettel a bírság alapösszegének a felperessel szemben visszaesés címén történő 90%-os emelésére ..... II - 2328

– A felek érvei ..... II - 2328

– A Törvényszék álláspontja ..... II - 2329

b) A bírságcsökkentésnek a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján a felperesnek való biztosításának hiányára alapított harmadik jogalapról II - 2336

A felek érvei ..... II - 2336

A Törvényszék álláspontja ..... II - 2340

c) A bírságcsökkentésnek a felperes részére a 2002. évi engedékenységi közlemény hatályán kívül történő biztosításának hiányára alapított negyedik jogalapról ..... II - 2352

A Bizottság által azáltal elkövetett jogi és ténybeli hibákra alapított második részről, hogy azt állapította meg, hogy a felperes együttműködése nem igazol bírságcsökkentést az iránymutatásban szereplő enyhítő körülmények alapján ..... II - 2353

– A felek érvei ..... II - 2353

– A Törvényszék álláspontja ..... II - 2354

A gondos ügyintézés elvének és az arányosság elvének megsértésére alapított első részről, tekintettel a tényállás vitatásának hiányára és a felperes együttműködésére ..... II - 2357

– A felek érvei ..... II - 2357

– A Törvényszék álláspontja ..... II - 2359

Az arányosság, a gondos ügyintézés és az egyenlő bánásmód elvének abból eredő megsértésére alapított harmadik részről, hogy az Aragonesast és a felperest tévesen kezelték azonos módon ..... II - 2363

– A felek érvei ..... II - 2363

– A Törvényszék álláspontja ..... II - 2364

B – A bírság összegének megváltoztatására irányuló másodlagos kérelmekről ..... II - 2365

1. A felek érvei ..... II - 2365

2. A Törvényszék álláspontja ..... II - 2366

A költségekről ..... II - 2367